МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ, СПОРТУ ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ
КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА (ПРОЄКТ)

на тему: «Вплив позикового капіталу на ефективність проєкту»

Здобувача вищої освіти, магістерського рівня, ІІ курсу, групи ПММ-24-1

Спеціальність 073 «Менеджмент»

Освітня програма «Проєктний менеджмент»

_____ Артеменко Віталій Євгенович
(підпис) (прізвище, ім'я, по батькові)

Науковий керівник: Немировська Оксана Вікторівна, к.е.н.
_____ (прізвище, ім'я, по батькові, наук. ступінь, вчене звання)
(підпис)

Керівник освітньо-професійної програми Немировська Оксана Вікторівна, к.е.н.
_____ (прізвище, ім'я, по батькові, наук. ступінь, вчене звання)
(підпис)

Допущено до захисту за рішенням кафедри менеджменту та публічного управління
Протокол від 28 січня 2026 № 5/1

Завідувач кафедри Гусятинський Микола Володимирович, к.т.н, доцент
_____ (прізвище, ім'я, по батькові, наук. ступінь, вчене звання)
(підпис)

Ірпінь – 2026 р.

Реєстрація № 2 19.01.2026 Ситченко Н.О.
(дата) (підпис відповідальної ос

Результати перевірки: _____ 27.01.26р. _____
(до захисту, на доопрацювання) (дата) (підпис)

Результати захисту: 80б. 09.02.2026 _____
(оцінка) (дата) (підпис

Голова комісії: _____ Н.С. Бушуєва
(підпис) (ініціали, прізвище)

Члени комісії:

_____ М.В. Гудятинський
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____ О.В. Кашеровська
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____ Н.О. Мартинович
(підпис) (ініціали, прізвище)

БЛАНК ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Об'єкти контролю	Діапазон оцінки в балах	Фактична кількість балів	Примітки	Дата, П.І.П.: голови комісії, членів комісії, секретаря, (підписи)
ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ КОМІСІЄЮ ПО ЗАХИСТУ				
1. Доповідь	від 0 до 10	7		Н.С. Бушуєва М.В. Пустинський О.В. Кашперська Н.О. Мартинович В.Т. Савченко
2. Демонстраційний матеріал	від 0 до 5	3		
Знання теоретичного та практичного матеріалу, вміння відповідати на запитання	від 0 до 25	22		
Апробація (участь у конференціях)	від 0 до 10	–		
РАЗОМ БАЛІВ	від 0 до 50	32		
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ	від 0 до 100	80		

ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ЗА 100-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ ТА ШКАЛИ ЄКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	Дата	П.І.П.: голови, членів комісії, секретаря, (підписи)
80 б.	B	4 (добре)	09.02.2026	Н.С. Бушуєва М.В. Пустинський О.В. Кашперська Н.О. Мартинович В.Т. Савченко

Правила переведення оцінок до національної шкали та шкали ЄКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)
90-89	B	4 (добре)
70-79	C	
60-69	D	3 (задовільно)
50-59	E	
35-49	FX	2 (незадовільно)

Кафедра менеджменту та публічного управління
Спеціальність 073 «Менеджмент»
Освітня програма «Проєктний менеджмент»

Затверджую
завідувач кафедри
менеджменту та публічного управління к.т.н, доцент,
Микола ГУСЯТИНСЬКИЙ
10.12.2024р №9

Завдання
на кваліфікаційну роботу (проєкт)
здобувачу вищої освіти

Артеменку Віталію Євгеновичу
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема кваліфікаційної роботи: Вплив позикового капіталу на ефективність проєкту
Затверджена наказом ректора від 19 грудня 2024 №1379
2. Строк здачі закінченої роботи: до 27.01.2026 року
3. Мета роботи: обґрунтування впливу позикового капіталу на ефективність інвестиційного проєкту та визначення оптимальної структури фінансування для Корпорації «Глобал консалтинг».
Об'єкт дослідження: фінансова діяльність Корпорації «Глобал консалтинг» у частині формування та використання капіталу під час реалізації інвестиційних проєктів.
Предмет дослідження: вплив позикового капіталу на ефективність інвестиційного проєкту, що проявляється через зміну вартості капіталу, структури фінансування, грошових потоків та рівня фінансових ризиків.
Орієнтовна база дослідження: теоретичною та методичною основою дослідження стали положення фінансового менеджменту, проєктного аналізу та оцінки інвестиційної ефективності; публікації вітчизняних і зарубіжних науковців щодо структури капіталу, вартості фінансових ресурсів і фінансового левереджу; методичні підходи до оцінювання ефективності інвестиційних проєктів (NPV, IRR, WACC, період окупності, сценарний аналіз).
4. Вихідні дані до роботи: фінансова звітність та внутрішні аналітичні матеріали Корпорації «Глобал консалтинг»; статистичні дані Державної служби статистики України; офіційні нормативно-правові акти України; інформаційні ресурси з фінансової аналітики та інтернет-джерела; методичні матеріали щодо оцінки ефективності проєктів і вартості капіталу; дані щодо структури капіталу підприємства та сценаріїв залучення позикових коштів.
5. Перелік графічного матеріалу: Таблиці: 1.1. Місце боргового фінансування в інвестиційній діяльності підприємства, 1.2. Переваги та ризики використання позикових коштів, 1.3. Основні фактори, що впливають на структуру капіталу підприємства, 1.4. Особливості методів оцінки вартості власного та позикового капіталу, 1.5. Характеристики показників оцінки ефективності інвестиційних проєктів. 2.1. Динаміка власного та позикового капіталу корпорації, 2.2. Динаміка витрат на обслуговування боргу та показників їх покриття корпорації «Глобал Консалтинг», 2.3. Розрахунок WACC для різних структур капіталу, 2.4.Прогнозні грошові потоки інвестиційного проєкту, 2.5. Порівняння ефективності проєкту за різних умов фінансування, 3.1. Результати фінансування інвестиційного проєкту,
Рисунки: 2.1. Динаміка власного та позикового капіталу корпорації 2.2. Структура капіталу корпорації за 2022-2024рр., 2.3.Динаміка коефіцієнта корпорації.

6. Зміст кваліфікаційної роботи (проєкту): 1.1. Економічна природа позикового к
його роль у фінансуванні інвестиційних проєктів. 2.2. Динаміка та структура
підприємства. 2.3. Оцінка вартості позикового капіталу та його впливу на
результати підприємства. 2.4. Обґрунтування та фінансова модель інвестиційного
Корпорації «Глобал консалтинг».2.5. Аналіз ефективності проєкту за різних
залучення позикового капіталу.3.1. Удосконалення системи управління фінансу
формування оптимальної структури капіталу. 3.2. Впровадження технологій
управлінських рішень щодо вибору варіантів фінансування. 3.3. Економічне обґр
доцільності запропонованих заходів та оцінка ефективності впровадження.

7. Календарний план виконання роботи

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи (проєкту)	Строк виконання роботи	
		За планом	Ф
1.	Вибір теми, огляд літературних джерел, постановка проблеми, складання плану роботи	25.11.2024	25
2.	Підготовка першого розділу роботи та подання його керівнику	25.04.2025	2
3.	Підготовка другого розділу роботи та подання його керівнику	03.11.2025	0
4.	Підготовка третього розділу роботи та подання його керівнику	05.12.2025	0
5.	Підготовка вступу, формування висновків, списку використаних джерел, оформлення роботи згідно вимог ДПУ	19.12.2025	19
6.	Доопрацювання роботи згідно зауважень керівника	До 16.01.2026	1
7.	Отримання відгуку керівника	26.01.2026	2
8.	Отримання зовнішньої рецензії	До 27.01.2026	2
9.	Попередній захист роботи	27.01.2026	2
10.	Перевірка роботи на унікальність	18.01.2026	1
11.	Допуск кваліфікаційної роботи до захисту зав. кафедрою	До 01.02.2026	0
12.	Захист кваліфікаційної роботи	09.02.2026	0

8. Дата видачі завдання: 10.12.2024р.

9. Науковий керівник: _____ НЕМИРОВ
(підпис) (прізвищ

10. Гарант освітньо-професійної програми _____ НЕМИРОВ
(підпис) (прізвищ

11. Завдання до виконання отримав _____ АРТЕМЕ
(підпис) (прізвищ

АНОТАЦІЯ

Мета кваліфікаційної роботи полягає у визначенні впливу позикового капіталу на ефективність інвестиційного проєкту та обґрунтуванні рекомендацій щодо оптимізації структури фінансування на прикладі Корпорації «Глобал консалтинг». Вирішено такі завдання: проаналізовано сутність позикового капіталу та його роль у фінансуванні інвестиційної діяльності; розглянуто теоретичні підходи до оцінювання ефективності інвестиційних проєктів; досліджено структуру капіталу та боргове навантаження підприємства; оцінено вартість позикових коштів; побудовано фінансову модель інвестиційного проєкту за різних варіантів фінансування; визначено вплив частки боргового фінансування на показники ефективності проєкту; сформовано пропозиції щодо підвищення результативності використання позикового капіталу.

Об'єкт дослідження – процес формування та використання позикового капіталу підприємства в межах фінансування інвестиційного проєкту.

Предмет дослідження – механізм впливу позикового капіталу на показники ефективності інвестиційного проєкту.

Теоретико-методичною основою дослідження стали фундаментальні положення фінансового менеджменту та проєктного аналізу, наукові праці вітчизняних і зарубіжних дослідників з питань структури капіталу, вартості фінансування та оцінювання ефективності інвестиційних проєктів; фінансова звітність і аналітичні матеріали Корпорації «Глобал консалтинг», статистичні дані та нормативно-правові акти України, офіційні інтернет-ресурси.

Робота містить **55 сторінок**, **11 таблиць**, **3 рисунки**, список використаних джерел – **44 найменувань**.

Ключові слова: **позиковий капітал, структура капіталу, WACC, інвестиційний проєкт, ефективність, NPV, IRR, фінансовий левередж.**

Рік виконання кваліфікаційної роботи: **2025 рік**

Рік захисту кваліфікаційної роботи: **2026 рік**

ABSTRACT

The **purpose** of the qualification thesis is to determine the impact of borrowed capital on the efficiency of an investment project and to substantiate recommendations for optimizing the financing structure using the case of Global Consulting Corporation. The following tasks were accomplished: the essence of borrowed capital and its role in financing investment activity were analyzed; theoretical approaches to evaluating investment project efficiency were reviewed; the company's capital structure and debt burden were examined; the cost of borrowed funds was assessed; a financial model of the investment project under different financing options was developed; the influence of debt financing share on key project efficiency indicators was determined; and proposals to increase the effectiveness of borrowed capital usage were formulated.

The **object** of the research is the process of formation and use of borrowed capital within the financing of an investment project.

The **subject** of the research is the mechanism of the impact of borrowed capital on investment project efficiency indicators.

The theoretical and methodological basis of the research consists of fundamental concepts of financial management and project analysis, as well as scientific works of domestic and foreign researchers on capital structure, cost of financing and evaluation of investment project efficiency; financial statements and analytical materials of Global Consulting Corporation; statistical data and regulatory legal acts of Ukraine; and official Internet resources.

The thesis comprises **55 pages, 11 tables, 3 figures**, and a list of references containing **44 sources**.

Keywords: **borrowed capital, capital structure, WACC, investment project, efficiency, NPV, IRR, financial leverage.**

Year of completion of the qualification thesis: **2025**

Year of defense of the qualification thesis: **2026**

ВСТУП…… 4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ПОЗИКОВОГО КАПІТАЛУ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРОЄКТУ…… 7
1.1. Економічна природа позикового капіталу та його роль у фінансуванні інвестиційних проєктів…… 7
1.2. Структура капіталу підприємства та підходи до визначення його вартості…… 13
1.3. Теоретичні підходи до оцінювання ефективності інвестиційних проєктів та вплив позикового капіталу…… 19
Висновок до розділу 1…… 24
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ ПОЗИКОВОГО КАПІТАЛУ У ДІЯЛЬНОСТІ КОРПОРАЦІЇ «ГЛОБАЛ КОНСАЛТИНГ»…… 26
2.1. Організаційно-економічна характеристика Корпорації «Глобал консалтинг»…… 26
2.2. Динаміка та структура капіталу підприємства…… 28
2.3. Оцінка вартості позикового капіталу та його впливу на фінансові результати підприємства…… 33
2.4. Обґрунтування та фінансова модель інвестиційного проєкту Корпорації «Глобал консалтинг»…… 38
2.5. Аналіз ефективності проєкту за різних сценаріїв залучення позикового капіталу…… 40
Висновок до розділу 2…… 43
РОЗДІЛ 3 УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСУВАННЯМ ТА ОБҐРУНТУВАННЯ ОПТИМАЛЬНОЇ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ КОРПОРАЦІЇ «ГЛОБАЛ КОНСАЛТИНГ»…… 44
3.1. Удосконалення системи управління фінансуванням та формування оптимальної структури капіталу …… 45
3.2. Впровадження технологій прийняття управлінських рішень щодо вибору варіантів фінансування…… 47

3.3. Економічне обґрунтування доцільності запропонованих заходів та оцінка ефективності впровадження……. 47
Висновок до розділу 3…… 50
ВИСНОВКИ…… 52
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ…… 55

ВСТУП

Сучасні умови господарювання вимагають від підприємств постійного розвитку, впровадження нових проєктів та підвищення ефективності використання фінансових ресурсів. Будь-який інвестиційний проєкт передбачає залучення капіталу, і одним із ключових джерел такого фінансування є позикові кошти. Вибір структури капіталу та визначення оптимального співвідношення власних і позикових ресурсів мають суттєве значення для фінансової стійкості підприємства, його ризиків і кінцевих результатів реалізації проєктів. Саме тому питання впливу позикового капіталу на ефективність проєкту є актуальним як для науковців, так і для практиків, які приймають управлінські рішення.

Підприємства дедалі частіше звертаються до зовнішнього фінансування, адже це дає можливість прискорити реалізацію проєктів, розширити масштаби діяльності та підвищити конкурентоспроможність. Однак позиковий капітал має не лише позитивні, а й ризикові наслідки. Зростає фінансове навантаження, з’являється потреба обслуговувати борг, залежність від кредиторів може впливати на фінансову стійкість. У цих умовах важливо розуміти, як саме боргове фінансування змінює показники ефективності проєкту та який рівень позикових коштів є прийнятним для підприємства. Це питання має особливе значення для компаній, які реалізують інвестиційні проєкти у середовищі нестабільної економіки, де роль управління ризиками зростає.

Актуальність теми також підсилюється тим, що більшість підприємств працюють у постійній конкуренції, а помилка у виборі джерел фінансування може призвести до втрати можливостей або до погіршення фінансового стану. Тому дослідження впливу позикового капіталу на ефективність проєкту має практичну цінність, оскільки дає змогу визначити, яким має бути оптимальне боргове навантаження та як його зміна відображається на показниках ефективності. У роботі використано матеріали Корпорації «Глобал консалтинг», що дає можливість проаналізувати реальну ситуацію та побудувати модель, яка відображає фактичні фінансові умови діяльності підприємства.

Метою дослідження є обґрунтування впливу позикового капіталу на ефективність інвестиційного проєкту та визначення оптимальної структури фінансування для Корпорації «Глобал консалтинг».

Завдання дослідження:

1. проаналізувати сутність позикового капіталу та його роль у фінансуванні
2. розглянути теоретичні підходи до оцінювання ефективності інвестиційних проєктів
3. дослідити структуру капіталу та боргове навантаження Корпорації «Глобал консалтинг»
4. оцінити вартість позикових коштів підприємства
5. побудувати фінансову модель інвестиційного проєкту за різних варіантів фінансування
6. визначити вплив позикового капіталу на показники ефективності проєкту
7. сформувати рекомендації щодо оптимізації структури капіталу

Об'єктом дослідження є фінансова діяльність Корпорації «Глобал консалтинг» у частині формування та використання капіталу під час реалізації інвестиційних проєктів.

Предметом дослідження виступає вплив позикового капіталу на ефективність інвестиційного проєкту, що проявляється через зміну вартості капіталу, структури фінансування, грошових потоків та рівня фінансових ризиків.

Наукова новизна роботи полягає у розробленні моделі оцінювання ефективності проєкту з урахуванням різних сценаріїв залучення позикового капіталу для умов Корпорації «Глобал консалтинг». У роботі уточнено підхід до визначення оптимальної структури капіталу на основі поєднання показників ефективності проєкту та рівня боргового навантаження. Також запропоновано практичні рекомендації щодо підвищення результативності інвестиційної діяльності підприємства через коригування частки позикових коштів.

Значущість дослідження полягає в тому, що воно дає можливість по-новому оцінити роль позикового капіталу в інвестиційній діяльності підприємства. У сучасних умовах більшість компаній працюють за рахунок поєднання власних і позикових ресурсів, але не завжди має місце обґрунтований підхід до визначення їх оптимального співвідношення. Невірне рішення щодо структури фінансування може знизити ефективність проєкту або навіть зробити його необґрунтованим. Тому результати роботи мають практичну цінність, оскільки дозволяють встановити межі безпечного боргового навантаження та визначити, як збільшення або зменшення частки позикових коштів впливає на кінцеві фінансові результати.

Дослідження є важливим і для самого підприємства, оскільки побудована модель ефективності може бути використана під час ухвалення управлінських рішень. Вона дає змогу підприємству краще оцінювати ризики, прогнозувати майбутні грошові потоки та вибирати ті варіанти фінансування, які забезпечать найвищу віддачу. Це робить роботу цінною не лише в теоретичному, а й у практичному аспекті, адже її результати можуть бути застосовані для реальних інвестиційних проєктів Корпорації «Глобал консалтинг».

Методи дослідження:

1. аналіз та узагальнення теоретичних джерел
2. економіко-статистичні методи
3. методи фінансового аналізу
4. розрахунок вартості капіталу та аналіз грошових потоків
5. сценарне моделювання ефективності проєктів
6. порівняльний аналіз результатів за різних варіантів структури капіталу

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ПОЗИКОВОГО КАПІТАЛУ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРОЄКТУ

1.1. Економічна природа позикового капіталу та його роль у фінансуванні інвестиційних проєктів

Позиковий капітал є важливою складовою фінансових ресурсів підприємства і відіграє значну роль у забезпеченні його інвестиційної та операційної діяльності. Під позиковим капіталом слід розуміти сукупність грошових коштів та інших ресурсів, що залучаються підприємством від зовнішніх кредиторів на певних умовах повернення, платності та строковості. На відміну від власного капіталу, який формується за рахунок внесків власників або нерозподіленого прибутку, позиковий капітал має бути повернений у визначений час і супроводжується зобов’язанням сплачувати відсотки. Це робить його більш ризиковим джерелом фінансування, але водночас і більш гнучким, оскільки дає змогу підприємству прискорювати розвиток без очікування накопичення власних коштів [1].

Сутність позикового капіталу полягає у можливості підприємства отримати доступ до достатнього обсягу фінансових ресурсів для реалізації проєктів, які потребують значних інвестицій. Завдяки позиковим коштам компанія може розширити масштаби діяльності, оновити основні засоби, запровадити нові технології або покрити тимчасовий дефіцит власних ресурсів. Позиковий капітал забезпечує підприємству фінансовий важіль, який дозволяє збільшити прибутковість власного капіталу за умови, що дохідність інвестицій перевищує вартість боргу. Саме тому використання позикових коштів може бути вигідним, якщо підприємство має можливість отримувати стабільні грошові потоки [5].

Разом з тим позиковий капітал не є безумовною перевагою. Його використання пов’язане з певними зобов’язаннями, які потребують обережного планування. Підприємство має забезпечувати регулярні виплати відсотків та погашення основної суми боргу, що може створити додаткове навантаження на фінансові результати. Якщо боргове навантаження зростає надмірно, це знижує

фінансову стійкість підприємства та підвищує ризик неплатоспроможності. У такому разі навіть перспективний інвестиційний проєкт може стати збитковим через недостатність коштів для обслуговування боргу. Тому ефективність залучення позикового капіталу залежить від правильного вибору його обсягу, вартості та строків погашення [4].

Суть позикового капіталу також проявляється у його впливі на структуру фінансових ресурсів підприємства. Залучення боргових коштів змінює співвідношення власного і позикового капіталу та впливає на показники фінансової незалежності. У помірних обсягах це може створювати позитивний ефект, зокрема підвищувати рентабельність власного капіталу. Проте надмірна залежність від зовнішніх коштів збільшує ризики, тому підприємство повинно підтримувати баланс між різними джерелами фінансування. Важливо, щоб структура капіталу була оптимальною і відповідала можливостям підприємства генерувати грошові потоки, достатні для покриття витрат за залученими ресурсами.

Сутність позикового капіталу полягає у тому, що він є інструментом розвитку підприємства, який дає доступ до додаткових фінансових ресурсів, але вимагає відповідального управління. Ефективне використання позикових коштів може створити для компанії значні переваги, однак їх надмірне залучення здатне призвести до негативних наслідків. Тому підприємству важливо не лише залучити позиковий капітал, а й правильно оцінити його вплив на фінансовий стан та результати інвестиційної діяльності [6].

Боргове фінансування займає важливе місце в інвестиційній діяльності підприємства, оскільки дозволяє забезпечити необхідний обсяг ресурсів для реалізації проєктів, які вимагають значних початкових вкладень(табл.1.1). У сучасних умовах розвитку економіки підприємства рідко можуть покривати інвестиційні потреби лише за рахунок власних коштів. Власний капітал формується повільно, і його обсяг часто обмежений. Саме тому боргові інструменти стають ключовим джерелом фінансування, яке дає змогу швидко розширити виробництво, модернізувати обладнання, освоювати нові ринки або

впроваджувати інноваційні рішення. Залучення позикового капіталу дозволяє підприємству не відкладати розвиток на невизначений час, а реалізовувати інвестиційні плани тоді, коли це потрібно ринку.

Таблиця 1.1

Місце боргового фінансування в інвестиційній діяльності підприємства

Аспект	**Зміст та характеристика**
Роль у забезпеченні ресурсами для проєктів	Боргове фінансування дозволяє отримати ресурси для реалізації проєктів, які потребують значних вкладень. Дає можливість не чекати накопичення власного капіталу та швидко реагувати на зміни ринку.
Вплив на темпи інвестиційного розвитку	Запозичення прискорює інвестиційний цикл, оскільки забезпечує підприємству доступ до коштів у момент виникнення потреби. Підприємство може запускати нові напрямки або розширювати існуючі раніше, ніж це стало б можливим за рахунок власних ресурсів.
Забезпечення гнучкості фінансових рішень	Підприємство може обирати різні форми боргу — кредити, лізинг, облігації. Це дає змогу адаптувати фінансування до обсягів проєкту, строків його окупності та очікуваних грошових потоків.
Формування ефекту фінансового важеля	Якщо проєкт приносить дохід, вищий за вартість обслуговування боргу, залучення позикових коштів підвищує рентабельність власного капіталу. Борг стає інструментом підсилення ефективності інвестиційної діяльності.
Розподіл фінансового навантаження в часі	Використання боргових коштів дозволяє розподілити витрати на реалізацію проєкту на триваліший період. Це зменшує тиск на поточні фінансові ресурси підприємства та робить інвестиційний процес більш керованим.
Вплив на фінансову стійкість і ризики	Хоч борг допомагає розвиватися, надмірне боргове навантаження створює ризик втрати платоспроможності. Тому важливо підтримувати баланс між власним та позиковим капіталом.
Формування ділової репутації	Вчасне та коректне обслуговування боргу підвищує довіру кредиторів і відкриває доступ до більш вигідних умов фінансування у майбутньому. Це сприяє успішній реалізації довгострокових інвестиційних програм.

Джерело: сформовано на основі [1-6]

Боргове фінансування виконує функцію прискорення інвестиційного циклу та забезпечує гнучкість у прийнятті рішень. Підприємство може вибирати різні форми запозичень, такі як банківські кредити, фінансовий лізинг, облігаційні позики або інші боргові інструменти. Кожна з цих форм має свої переваги і може бути використана залежно від потреб та можливостей підприємства. Завдяки

цьому інвестиційна діяльність стає більш стабільною, оскільки підприємство отримує доступ до ресурсів, які дозволяють йому реагувати на зміни у зовнішньому середовищі та підтримувати конкурентоспроможність. Боргове фінансування також сприяє рівномірнішому розподілу фінансового навантаження у часі, адже витрати на реалізацію проєктів не концентруються в одному періоді, а розподіляються на весь строк кредитування.

Важливою особливістю боргового фінансування є те, що воно впливає на економічну ефективність інвестиційних проєктів. Якщо проєкт здатний генерувати дохід, який перевищує вартість обслуговування боргу, використання позикового капіталу дає змогу підвищити рентабельність власного капіталу. Це явище називають ефектом фінансового важеля, і саме воно пояснює, чому підприємства часто обирають боргове фінансування навіть тоді, коли мають достатній обсяг власних коштів. Завдяки фінансовому важелю підприємство може розширити масштаби інвестиційного проєкту або отримати вищу віддачу від вкладених ресурсів. Таким чином, боргові кошти виконують не лише роль додаткового джерела фінансування, але й можуть підсилити інвестиційний ефект.

Водночас боргове фінансування займає особливе місце в управлінні ризиками інвестиційної діяльності. Підприємство має чітко оцінювати, чи здатне воно забезпечити регулярні виплати відсотків та погашення основної суми боргу, особливо в умовах коливання ринку. Якщо очікувані грошові потоки нестабільні, надмірне боргове фінансування може створити значні ризики. Тому під час планування інвестиційного проєкту важливо враховувати не лише потенційний прибуток, але й можливі зміни в зовнішньому середовищі, що можуть вплинути на здатність підприємства виконувати свої зобов’язання. Відповідність боргового навантаження реальним фінансовим можливостям підприємства є основою успішного управління інвестиційною діяльністю [7].

Боргове фінансування також формує імідж і позиції підприємства на фінансовому ринку. Наявність досвіду відповідального користування борговими ресурсами підвищує довіру кредиторів і розширює можливості доступу до капіталу в майбутньому. Це особливо важливо для підприємств, які реалізують

довгострокові інвестиційні програми. Таким чином, боргове фінансування стає не лише джерелом коштів, але й стратегічним інструментом розвитку, який дозволяє підприємству формувати довгострокові фінансові відносини та підвищувати свою інвестиційну привабливість.

Використання позикових коштів є одним із ключових фінансових інструментів, що дозволяє підприємству розширювати свою діяльність і реалізовувати інвестиційні проєкти, які неможливо профінансувати лише за рахунок власних ресурсів(табл.1.2). Позиковий капітал створює для підприємства додаткові можливості, оскільки забезпечує доступ до значних обсягів фінансових ресурсів у короткі строки. Це особливо важливо тоді, коли підприємство працює в умовах високої конкуренції та змушене реагувати на зміни ринку швидше, ніж дозволяють внутрішні джерела фінансування. Завдяки позиковим коштам компанія може модернізувати виробництво, оновлювати обладнання, впроваджувати інновації або розширювати асортимент продукції без тривалих накопичень власного капіталу [4].

Однією з основних переваг використання позикових коштів є можливість підвищення прибутковості власного капіталу за рахунок ефекту фінансового важеля. Якщо інвестиційний проєкт здатний генерувати дохід, що перевищує витрати на обслуговування боргу, підприємство отримує приріст рентабельності. У такому разі боргове фінансування не лише підтримує розвиток, а й забезпечує зростання прибутку власників. Це робить позиковий капітал привабливим інструментом, оскільки він дозволяє поєднати можливість масштабування з підсиленням фінансової віддачі.

Проте залучення позикового капіталу пов’язане і з низкою ризиків, які можуть впливати на фінансову стабільність підприємства. Основний ризик полягає у необхідності регулярної сплати відсотків і погашення основної суми боргу незалежно від фінансових результатів. Якщо грошові потоки підприємства нестабільні або зменшуються через зовнішні чинники, це може призвести до труднощів з виконанням зобов’язань. У таких умовах борг може перетворитися з інструмента розвитку на джерело фінансової напруги. Особливо небезпечним є

надмірне боргове навантаження, коли значна частина доходів підприємства спрямовується на обслуговування боргів, що знижує можливості для реалізації нових проєктів і підвищує ризик неплатоспроможності [8].

Додатковим ризиком є залежність від змін процентних ставок, які можуть зростати в умовах нестабільної економіки. Зростання ставок збільшує витрати на обслуговування боргу, а це може зробити проєкт менш вигідним або навіть збитковим. Також важливо враховувати ризики, пов’язані з умовами кредитування. Надмірно жорсткі вимоги кредиторів, обмеження на використання коштів або штрафні санкції можуть посилювати фінансовий тиск на підприємство.

Таблиця 1.2

Переваги та ризики використання позикових коштів

Характеристика	**Переваги використання позикового капіталу**	**Ризики використання позикового капіталу**
Вплив на обсяг інвестиційних ресурсів	Дає можливість отримати значні фінансові ресурси швидко та у потрібному обсязі.	Створює додаткове зобов’язання щодо повернення незалежно від фінансових результатів.
Рентабельність власного капіталу	Забезпечує ефект фінансового важеля та підвищує прибутковість для власників.	За несприятливих умов може зменшуватися рентабельність і зростати збитки.
Гнучкість у реалізації проєктів	Дозволяє розширювати діяльність без тривалого накопичення власних коштів.	Залежність від умов кредиторів може обмежувати свободу управлінських рішень.
Розподіл витрат у часі	Дозволяє уникати значних одноразових витрат та рівномірно розподілити фінансове навантаження.	Наявність фіксованих виплат підвищує ризик у періоди падіння доходів.
Конкурентоспроможність	Підприємство може швидше реагувати на ринкові зміни та зміцнювати позиції.	Підвищене боргове навантаження може погіршитися в умовах економічної нестабільності.
Фінансова стійкість	За помірного використання борг може зміцнювати фінансовий розвиток.	Надмірний борг загрожує платоспроможності та збільшує загальний рівень ризику.

Джерело: сформовано на основі [4,7,8]

Отже, позикові кошти мають значний потенціал для підвищення ефективності інвестиційної діяльності, але їх використання повинно бути зваженим. Підприємство має враховувати не лише можливий прибуток, але й пов’язані з боргом ризики, щоб приймати оптимальні рішення та уникати надмірного фінансового навантаження. Ефективне управління позиковим капіталом дозволяє отримати максимальну користь від його використання та підтримувати стійкий розвиток підприємства.

1.2. Структура капіталу підприємства та підходи до визначення його вартості

Співвідношення власного і позикового капіталу є одним із ключових показників фінансової стратегії підприємства. Воно відображає, як саме сформовані фінансові ресурси компанії та наскільки збалансованою є структура її капіталу. Власний капітал становлять кошти, що належать підприємству та його власникам, і включають статутний капітал, нерозподілений прибуток та інші власні джерела. Позиковий капітал формується за рахунок зовнішніх джерел і представлений кредитами, позиками, облігаціями та іншими борговими зобов’язаннями. Співвідношення між цими двома видами капіталу визначає не лише фінансову стійкість підприємства, а й потенціал його розвитку, рівень ризику та можливості залучення додаткових ресурсів. [9]

Власний капітал відіграє роль основи фінансової незалежності. Чим вищою є його частка, тим менше підприємство залежить від кредиторів і тим стійкіше воно може переживати періоди економічної нестабільності. Наявність достатнього обсягу власних коштів дозволяє підприємству фінансувати діяльність навіть у випадку зниження доходів або тимчасових труднощів з ліквідністю. Власники мають більше контролю над рішеннями, коли не обмежені умовами кредиторів або обов’язковими виплатами. Але водночас власний капітал часто є обмеженим ресурсом, і його формування потребує тривалого часу. Це стримує швидкість реалізації великих інвестиційних проєктів і може призводити до втрати ринкових можливостей.

Позиковий капітал, навпаки, дає змогу швидко збільшити фінансові ресурси підприємства. Він забезпечує доступ до значних коштів у короткі строки, що особливо важливо для компаній, які працюють у динамічних галузях або планують масштабні інвестиції. Використання позикових коштів дозволяє підприємству прискорити розвиток, розширити виробничі потужності або впроваджувати нові технології, не чекаючи накопичення власних фінансових ресурсів. Проте залучення боргу означає появу додаткових фінансових зобов'язань, які підприємство повинно виконувати незалежно від стану ринку. Виплата відсотків і погашення основної суми боргу збільшує фінансові ризики, а надмірна залежність від позикових коштів може погіршувати кредитоспроможність [10].

Оптимальне співвідношення власного і позикового капіталу є важливою умовою стабільного розвитку підприємства. Занадто висока частка власних коштів може свідчити про недовикористання потенціалу позикового фінансування, який міг би прискорити розвиток і підвищити рентабельність. З іншого боку, надмірна частка позикових джерел знижує фінансову стійкість і підвищує ризик неплатоспроможності. Тому підприємству необхідно знаходити баланс, який відповідає його галузі, фінансовим можливостям, рівню ризику та стратегічним цілям. У різних сферах економіки оптимальна структура капіталу може відрізнятися. Наприклад, компанії з високою стабільністю доходів можуть дозволити собі більшу частку боргу, тоді як підприємства, що працюють у ризиковому середовищі, частіше покладаються на власний капітал.

Співвідношення власного і позикового капіталу впливає і на інвестиційну привабливість підприємства. Потенційні інвестори оцінюють, наскільки ефективно компанія використовує ресурси, чи здатна вона погашати боргові зобов'язання та чи має достатній запас фінансової міцності. Збалансована структура капіталу підвищує довіру з боку банків та інвесторів, що полегшує доступ до нових джерел фінансування. Таким чином, правильне співвідношення власного і позикового капіталу є не лише фінансовим показником, а й важливим елементом управління ризиками та стратегічного розвитку підприємства [12].

Структура капіталу підприємства формується під впливом багатьох внутрішніх і зовнішніх чинників, які визначають, яку частку у фінансових ресурсах займатимуть власні кошти, а яку — позикові. Це співвідношення не може бути випадковим, тому що саме від нього залежить рівень фінансової стійкості, здатність підприємства виконувати свої зобов'язання, ефективність інвестиційних рішень та загальний розвиток компанії. Кожне підприємство визначає свою структуру капіталу залежно від особливостей діяльності, можливостей залучення ресурсів, стратегічних цілей та стану економічного середовища. Тому важливо розуміти, як різні фактори впливають на прийняття рішень щодо того, яку частку посідатиме власний капітал і яку — позиковий(табл.1.3).

Одним із найважливіших чинників є вартість фінансових ресурсів. Якщо позиковий капітал є доступним і має помірну вартість, підприємство охочіше залучає кредити для фінансування інвестиційних проєктів. У випадку, коли процентні ставки високі, компанія намагається уникати надмірного боргового навантаження та робить ставку на власні кошти. Важливу роль відіграє й рівень прибутковості підприємства. Якщо доходи стабільні, компанія може впевнено використовувати позиковий капітал, оскільки має достатні грошові потоки для обслуговування боргу. Коли прибутковість нестабільна або залежить від сезонності, ризики зростають, тому структуру капіталу доводиться формувати з більшою обережністю [16].

Суттєвий вплив мають також ризики, пов'язані з діяльністю підприємства, та специфіка галузі, у якій воно працює. Галузі з високою невизначеністю або значними коливаннями попиту потребують більшої частки власних ресурсів, тоді як стабільні галузі можуть використовувати боргове фінансування без істотної загрози для фінансової стійкості. Від етапу розвитку підприємства теж багато залежить. Молоді компанії часто не мають доступу до великого обсягу позикового капіталу через низьку кредитоспроможність, тому змушені покладатися на власні ресурси. Підприємства, які працюють тривалий час і

мають добру репутацію, навпаки, можуть залучати кредити на більш вигідних умовах.

Серед важливих чинників варто також виділити стратегічні наміри власників. Якщо підприємство планує швидке розширення або реалізацію масштабних інвестиційних проєктів, позиковий капітал стає необхідним інструментом. Якщо ж основною метою є стабільність і мінімізація ризиків, то перевага надається власному капіталу. Значний вплив мають загальні економічні умови — рівень інфляції, стабільність фінансового ринку, доступність кредитів, вимоги банків і зміни в грошово-кредитній політиці.

Таблиця 1.3

Основні фактори, що впливають на структуру капіталу підприємства

Група факторів	**Сутність впливу на структуру капіталу**
Фінансові	Вартість позикових коштів, доступність кредитів, рівень прибутковості підприємства. Дешеві ресурси стимулюють залучення позикового капіталу.
Ризикові	Ризиковані галузі потребують більшої частки власних коштів, оскільки високий борг може загострити фінансові проблеми.
Галузеві особливості	Стабільні галузі допускають більшу частку позикового капіталу. Капіталомісткі галузі часто використовують боргове фінансування для реалізації великих проєктів.
Етап розвитку підприємства	Нові компанії спираються на власні ресурси. Досвідчені підприємства можуть залучати значні обсяги позикових коштів.
Стратегічні цілі	Розширення і розвиток часто потребують позикового капіталу. Орієнтація на стабільність передбачає зменшення частки боргу.
Економічні умови	Доступність кредитів, інфляція і стан фінансового ринку визначають, наскільки вигідним є боргове фінансування.

Джерело: сформовано на основі [10,11,13,16]

Підприємство повинно враховувати всі ці фактори комплексно, оскільки жоден із них не є визначальним сам по собі. Формування структури капіталу — це процес пошуку балансу між ризиком і прибутковістю, між стабільністю та розвитком. Чим точніше підприємство оцінить вплив внутрішніх і зовнішніх чинників, тим ефективніше воно зможе визначити оптимальне співвідношення власного і позикового капіталу, яке відповідатиме його стратегічним цілям та фінансовим можливостям.

Оцінка вартості капіталу є важливою складовою фінансового управління підприємством, оскільки саме цей показник визначає, наскільки вигідним є використання певного джерела фінансування. Вартість капіталу відображає ціну, яку підприємство сплачує за залучення ресурсів, і показує, наскільки ефективними будуть майбутні інвестиції. Чим точніше підприємство розраховує вартість власного та позикового капіталу, тим обґрунтованішими є його фінансові рішення, зокрема щодо формування структури капіталу, вибору інвестиційних проєктів та оцінювання ризиків. Тому методи визначення вартості капіталу є важливими для забезпечення стабільності, розвитку та конкурентоспроможності підприємства [16].

Вартість позикового капіталу найчастіше визначається на основі процентних ставок, за якими підприємство отримує кредити або інші боргові ресурси. Ця вартість залежить від умов кредитування, фінансового стану підприємства, рівня ризику, інфляції та загальної ситуації на фінансовому ринку. Важливо враховувати, що фактична вартість позикового капіталу зменшується завдяки податковому ефекту, оскільки витрати на відсотки можуть бути включені до витрат підприємства і таким чином знижують оподатковуваний прибуток. Чим стабільніші грошові потоки підприємства та вищий рівень його кредитоспроможності, тим вигідніші умови отримання позикового фінансування та нижча його вартість. Оцінюючи позиковий капітал, підприємство має визначити, наскільки зростуть його фінансові витрати та чи зможе воно регулярно виконувати боргові зобов’язання [17].

Вартість власного капіталу визначається інакше, оскільки власники очікують отримання доходу за вкладений капітал, але не у вигляді відсотків, а у формі прибутку, зокрема дивідендів або приросту вартості підприємства. Тому оцінка вартості власного капіталу ґрунтується на очікуваній доходності, яку інвестори вважають прийнятною за наявного рівня ризику. Чим вищий ризик, тим більшої доходності очікують інвестори, і тим більшою стає вартість власного капіталу. Найпоширеніші методи оцінки включають аналіз рентабельності попередніх періодів, врахування вартості альтернативних інвестицій та

використання моделей, які враховують ринкові ризики. Однією з таких моделей є модель оцінки капітальних активів, яка враховує зв'язок між ризиком і очікуваною доходністю. Вона дає можливість визначити потрібну норму прибутковості та оцінити, чи є інвестиції у підприємство привабливими для потенційних власників [20].

Методи оцінки вартості капіталу важливі не лише для внутрішнього управління, але і для зовнішніх інвесторів та кредиторів. Вони використовуються для оцінки інвестиційної привабливості підприємства, аналізу ризикованості проєктів і прийняття рішень щодо фінансування(табл.1.4). Коли підприємство точно визначає вартість свого капіталу, воно може ефективніше планувати майбутні інвестиції та визначати доцільність збільшення частки позикових чи власних джерел у структурі капіталу.

Таблиця 1.4

Особливості методів оцінки вартості власного та позикового капіталу

Метод оцінки	**Сутність методу**	**Що враховує**
Оцінка вартості позикового капіталу за процентною ставкою	Вартість визначається на основі ставки кредиту або іншого боргового інструменту	Рівень процентної ставки, умови кредитування, ризики, податковий ефект
Податково скоригована вартість позикового капіталу	Вартість боргу зменшується на суму податкової економії від відсоткових витрат	Податкову ставку, віднесення відсотків на витрати
Метод оцінки власного капіталу за прибутковістю	Вартість власного капіталу визначається на основі доходів підприємства за попередні періоди	Рівень прибутковості, стабільність доходів, ризики діяльності
Модель оцінки капітальних активів (CAPM)	Визначає очікувану доходність власного капіталу залежно від ринкового ризику	Коефіцієнт β, безризикову ставку, ринкову премію за ризик
Метод дивідендної моделі	Оцінка вартості власного капіталу на основі майбутніх дивідендних виплат	Розмір і стабільність дивідендів, темпи їх зростання

Джерело: сформовано на основі [16,17,20]

Методи оцінки вартості капіталу дають підприємству змогу приймати обґрунтовані фінансові рішення та точно визначати, які джерела фінансування є вигіднішими у конкретній ситуації. Розуміння цих методів забезпечує ефективне

управління інвестиційною діяльністю та сприяє формуванню оптимальної структури капіталу, яка відповідає цілям і можливостям підприємства.

1.3. Теоретичні підходи до оцінювання ефективності інвестиційних проєктів та вплив позикового капіталу

Оцінка ефективності інвестиційного проєкту є важливою частиною управління інвестиціями, оскільки саме від правильного аналізу залежить, чи принесе проєкт очікуваний результат і чи варто підприємству його реалізовувати. В умовах обмеженості фінансових ресурсів підприємству потрібно не просто визначити потенційний прибуток, а й оцінити строк окупності вкладень, рівень ризику, можливі зміни в майбутніх грошових потоках та чутливість проєкту до різних факторів. Для цього використовують низку економічних показників, серед яких найбільш поширеними і значущими є чиста приведена вартість (NPV), внутрішня норма рентабельності (IRR) та період окупності [21]. Ці показники дають змогу оцінити проєкт із різних сторін та прийняти зважене рішення щодо його реалізації(табл.1.5).

Чиста приведена вартість (NPV) показує різницю між теперішньою вартістю майбутніх грошових потоків та початковими інвестиціями. По суті, NPV демонструє, наскільки проєкт збільшить або зменшить вартість підприємства. Якщо значення NPV є додатним, це означає, що проєкт приносить прибуток понад витрати і створює економічну вигоду. Якщо NPV є від’ємним, то реалізація проєкту може призвести до збитків. Перевага цього показника полягає в його здатності враховувати фактор часу та дисконтувати грошові потоки. Це дозволяє точніше порівнювати проєкти з різними строками реалізації та різними обсягами інвестицій.

Внутрішня норма рентабельності (IRR) є показником, який визначає рівень доходності проєкту. Це така ставка дисконту, за якої теперішня вартість грошових потоків дорівнює нулю. Фактично IRR показує максимальну вартість капіталу, за якої проєкт залишається ефективним. Якщо IRR перевищує вартість залученого

капіталу, проєкт вважається вигідним. Цей показник є зручним, оскільки дає змогу порівнювати альтернативні проєкти між собою та приймати рішення на основі очікуваної доходності. Проте IRR може бути чутливим до структури грошових потоків, особливо якщо вони мають нерівномірний характер, тому його завжди слід аналізувати разом з іншими показниками [22].

Період окупності дає відповідь на запитання, за який час підприємство зможе повернути вкладені кошти. Цей показник важливий для підприємств, які працюють в умовах високої невизначеності або нестабільності ринку, оскільки вони прагнуть мінімізувати період, упродовж якого інвестиції залишаються незахищеними. Період окупності може бути простим або дисконтованим. Дисконтований період окупності вважається точнішим, оскільки враховує знецінення грошей у часі. Хоча цей показник не враховує доходи після моменту окупності, він є корисним для оцінки ризиків та швидкості повернення коштів.

Таблиця 1.5

Характеристики показників оцінки ефективності інвестиційних проєктів

Показник	**Сутність**	**Що показує**	**Переваги**
NPV (Net Present Value)	Різниця між теперішньою вартістю майбутніх грошових потоків і початковими інвестиціями	Чи створює проєкт додану вартість для підприємства	Враховує фактор часу, дозволяє точно оцінити економічний ефект
IRR (Internal Rate of Return)	Ставка дисконту, що робить NPV рівним нулю	Рівень рентабельності проєкту та його привабливість	Дає змогу порівнювати проєкти за доходністю, враховує часову вартість грошей
Період окупності	Час, необхідний для повернення вкладених коштів	Швидкість відшкодування інвестицій	Простий у розрахунку, важливий для оцінки ризиків та ліквідності

Джерело: сформовано на основі [21,22,23]

Показники NPV, IRR та період окупності є взаємодоповнюючими. Разом вони дають змогу оцінити інвестиційний проєкт з різних боків: від створення доданої вартості та рівня доходності до швидкості повернення інвестицій. Використання цих показників у комплексі забезпечує більш точне й обґрунтоване

рішення щодо вибору інвестиційного напряму та раціонального використання фінансових ресурсів підприємства.

Середньозважена вартість капіталу, яку позначають як WACC, є одним із ключових показників, що дозволяє підприємству оцінити загальну ціну залучених фінансових ресурсів. Цей показник показує, скільки в середньому коштує підприємству один залучений грошовий ресурс, незалежно від того, чи є він власним або позиковим. WACC має важливе значення для оцінювання інвестиційних проєктів, оскільки саме ця величина використовується як ставка дисконту для визначення теперішньої вартості майбутніх грошових потоків. Чим точніше визначена середньозважена вартість капіталу, тим правильнішими будуть рішення щодо інвестиційної діяльності, структури фінансування та рівня ризику [23].

Механізм формування WACC ґрунтується на тому, що підприємство фінансує свою діяльність різними джерелами, і кожне з них має власну вартість. Власний капітал має одну ціну, позиковий капітал — іншу, і тому для отримання загального показника потрібно враховувати їх у певній пропорції. Важливо розуміти, що WACC не є простим середнім арифметичним значенням. Це середня величина, зважена за часткою кожного джерела капіталу у загальній структурі фінансування підприємства. Саме тому структура капіталу відіграє ключову роль у формуванні WACC. Зміна частки боргу або власного капіталу автоматично впливає на результат, навіть якщо вартість окремих джерел залишається незмінною [26].

Вартість власного капіталу у складі WACC визначається на основі того, яку доходність очікують інвестори за вкладений капітал. Власний капітал завжди дорожчий за позиковий, оскільки інвестори несуть вищий ризик. На відміну від кредиторів, вони не отримують гарантованих виплат і залежать від фінансових результатів підприємства. Тому вартість власного капіталу формується з урахуванням безризикової ставки та додаткової премії за ризик, яку інвестори вимагають для компенсації можливих втрат. У свою чергу, вартість позикового капіталу визначається процентною ставкою, за якою підприємство отримує

кредити або інші форми боргового фінансування. Важливим елементом є податковий ефект, що зменшує фактичну вартість позикових ресурсів, оскільки витрати на відсотки зменшують оподатковуваний прибуток.

Формування WACC передбачає врахування не лише вартості окремих джерел капіталу, але й їх впливу на фінансову стратегію підприємства. Якщо компанія надає перевагу борговому фінансуванню, її WACC може знижуватися через податкові переваги та нижчу номінальну вартість боргу. Проте надмірне боргове навантаження підвищує ризики і може призвести до зростання вартості як боргу, так і власного капіталу, оскільки кредитори та інвестори враховують зростання ймовірності фінансових труднощів. Таким чином, оптимальна структура капіталу дає можливість мінімізувати WACC, що підвищує ефективність інвестиційних проєктів і забезпечує зростання вартості підприємства [25].

WACC відіграє важливу роль у прийнятті управлінських рішень. Якщо очікувана доходність інвестиційного проєкту перевищує WACC, проєкт вважається економічно доцільним, оскільки він приносить прибуток понад витрати на фінансування. Якщо доходність нижча за WACC, проєкт може призвести до збитків. Тому WACC є своєрідним мінімальним порогом, який повинна перевищувати доходність будь-якої інвестиції. Правильне визначення цього показника дає можливість підприємству оцінювати свої інвестиційні плани, коригувати структуру капіталу, управляти ризиками та підвищувати фінансову привабливість.

Боргове фінансування відіграє важливу роль у формуванні фінансових результатів підприємства, оскільки дає йому доступ до додаткових ресурсів, які можна спрямувати на розвиток або реалізацію інвестиційних проєктів. Залучення позикового капіталу впливає не лише на обсяг фінансових ресурсів, а й на структуру капіталу, рівень ризику та показники рентабельності. Одним із найбільш значущих механізмів впливу боргу на ефективність діяльності підприємства є фінансовий левередж. Його суть полягає в тому, що використання позикових коштів може посилити фінансовий результат власників, якщо залучені

ресурси приносять більший дохід, ніж коштує їх обслуговування. Тому фінансовий левередж є потужним інструментом, який може як підвищити, так і знизити ефективність діяльності підприємства, залежно від того, наскільки виважено використовується борг [21].

Фінансовий левередж проявляється у здатності позикового капіталу збільшувати рентабельність власного капіталу. Якщо прибутковість проєкту перевищує ставку відсотка за кредитом, підприємство отримує додатковий прибуток, який повністю належить власникам. Це означає, що борг дозволяє підвищити фінансову віддачу без збільшення внесків власників. Такий ефект особливо помітний у випадках, коли підприємство реалізує проєкти з високою і стабільною доходністю. Власний капітал у цьому разі працює ефективніше, оскільки позикові кошти створюють додаткове джерело прибутку. Саме тому багато підприємств свідомо використовують борг як інструмент підсилення фінансових результатів, адже він дозволяє збільшити масштаби діяльності і досягти кращих економічних показників.

Однак позитивний вплив фінансового левереджу спостерігається лише тоді, коли прибутковість активів перевищує вартість позикового капіталу. Якщо ж ситуація є зворотною і доходність проєкту є нижчою, ніж відсоткові витрати, фінансовий левередж працює у протилежному напрямі. У цьому випадку боргове навантаження починає погіршувати фінансовий результат підприємства. Рентабельність власного капіталу зменшується, а підприємство не лише не отримує фінансову вигоду, а й змушене компенсувати збитки коштом власних ресурсів. Саме тому боргове фінансування потребує точних розрахунків, аналізу ризиків та розуміння того, як змінюватимуться грошові потоки за різних сценаріїв. Недостатній контроль за борговим навантаженням може призвести до ситуації, коли фінансовий левередж починає працювати проти підприємства [27].

Фінансовий левередж також підвищує загальний рівень ризику. З одного боку, він створює можливість для збільшення прибутку. З іншого — робить фінансові результати більш чутливими до змін доходності, обсягів продажу або коливань ринку. Навіть незначне зменшення прибутковості може суттєво

вплинути на здатність підприємства обслуговувати борг. У періоди економічної нестабільності вплив фінансового левереджу посилюється. Підприємства можуть зіткнутися з труднощами у виконанні своїх зобов’язань, що погіршує їх фінансову стійкість, кредитоспроможність і можливість залучати додаткові ресурси. Тому важливо, щоб рівень боргу відповідав реальним можливостям підприємства генерувати грошові потоки.

Управління фінансовим левереджем є важливою частиною фінансової стратегії підприємства. Оптимальний рівень боргу дає змогу поєднати переваги позикового фінансування зі збереженням достатнього рівня фінансової безпеки. Підприємство повинно враховувати галузеві умови, циклічність доходів, стабільність ринку та спектр ризиків. Аналіз ефективності боргового фінансування має проводитися систематично, а не лише в момент прийняття рішення про залучення позикових коштів. У цьому контексті фінансовий левередж виступає як складний, але надзвичайно ефективний інструмент, який може підтримати розвиток підприємства за умови правильного використання. [26]

Вплив боргового фінансування на ефективність підприємства через фінансовий левередж є багатогранним. Він здатний підвищити рентабельність власного капіталу та прискорити розвиток, але водночас може збільшити ризики та погіршити фінансову стійкість. Розуміння механізму дії фінансового левереджу дозволяє підприємству більш точно визначати обсяг і структуру залученого капіталу та забезпечувати ефективне й безпечне управління інвестиційною діяльністю.’

Висновок до розділу 1

У першому розділі узагальнено теоретичні засади впливу позикового капіталу на ефективність інвестиційних проєктів. Встановлено, що позиковий капітал є важливим джерелом фінансування, яке дозволяє підприємству прискорювати реалізацію проєктів і підвищувати масштаб діяльності, однак одночасно формує зобов’язання щодо обслуговування боргу та посилює

фінансові ризики. Розкрито зміст структури капіталу та підходів до визначення вартості власних і позикових ресурсів, а також показано значення показника WACC для прийняття інвестиційних рішень. Узагальнення методів оцінки ефективності проєктів (NPV, IRR, період окупності) підтвердило, що результативність інвестування залежить не лише від прогнозних грошових потоків, а й від параметрів фінансування, рівня ризику та обраної ставки дисконту. Отримані теоретичні положення формують основу для подальшого аналітичного дослідження діяльності підприємства та моделювання варіантів фінансування.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ ПОЗИКОВОГО КАПІТАЛУ У ДІЯЛЬНОСТІ КОРПОРАЦІЇ «ГЛОБАЛ КОНСАЛТИНГ»

2.1. Організаційно-економічна характеристика Корпорації «Глобал консалтинг»

Корпорація «Глобал Консалтинг» є сучасним українським підприємством, яке спеціалізується на наданні консалтингових, юридичних, бухгалтерських та аналітичних послуг для малого та середнього бізнесу. Компанія працює на ринку вже багато років, що дає змогу розглядати її як стабільного гравця у сфері ділових послуг. За цей час підприємство сформувало власні підходи до роботи з клієнтами, розробило комплекс сервісів і вибудувало внутрішню систему управління, яка дозволяє ефективно реалізовувати проєкти різної складності та масштабу. «Глобал Консалтинг» займає помітне місце в українському консалтинговому середовищі, оскільки об’єднує експертів з різних галузей та забезпечує підприємствам комплексну підтримку на різних етапах їх діяльності — від створення бізнесу до його масштабування. [37]

Корпорація орієнтована на роботу з підприємцями, які потребують фахової допомоги у питаннях фінансового планування, аналізу ризиків, побудови бізнес-процесів та підготовки документів для залучення фінансування. Компанія працює на перетині фінансового консалтингу, юридичного супроводу та бухгалтерських послуг, що дозволяє їй забезпечувати клієнтам цілісний формат підтримки. Важливим елементом діяльності є підготовка бізнес-планів, фінансових моделей та аналітичних звітів, які підприємці використовують під час звернень до банків, інвесторів або грантових програм. Така спеціалізація робить корпорацію затребуваною серед бізнесів, які планують розширення, модернізацію або оптимізацію своєї діяльності.

Структура управління підприємства відзначається логічністю та чітким розподілом функцій. Компанія має керівний склад, який формує стратегічні рішення та координує діяльність підрозділів. Організаційна структура включає бухгалтерський відділ, консультаційний відділ, юридичний відділ, відділ

маркетингу та адміністративний сектор. Кожен із них виконує свою роль у забезпеченні повного циклу консалтингового обслуговування. Такий розподіл дозволяє залучати профільних фахівців до конкретних завдань, підвищуючи якість послуг і забезпечуючи комплексний підхід до роботи з клієнтами. Завдяки цьому підприємство може працювати одночасно з великою кількістю замовлень і надавати послуги на високому професійному рівні. Управлінська модель компанії сприяє оперативному прийняттю рішень, координації між підрозділами та ефективній реалізації проєктів різної складності [38].

Напрями діяльності «Глобал Консалтинг» охоплюють широкий спектр послуг, які є важливими для розвитку бізнесу та підвищення його фінансової стійкості. Одним із ключових напрямів є фінансовий аналіз, що включає розрахунок показників ефективності, оцінку ліквідності, рентабельності, ризиків та інвестиційних можливостей підприємства. Компанія також активно займається розробкою бізнес-планів для отримання фінансування від банків чи інвесторів. До інших напрямів належать юридичні послуги, супровід укладання договорів, консультації щодо трудових, податкових та корпоративних питань, а також підготовка внутрішніх документів підприємств. Бухгалтерський супровід представлений веденням обліку, податковою звітністю та формуванням фінансової документації, необхідної для роботи підприємства. Окрім цього, компанія проводить консультаційну роботу, надає рекомендації щодо оптимізації бізнес-процесів, аналізує ризики та допомагає підприємствам створювати фінансові стратегії.

Масштаби діяльності підприємства свідчать про його значну роль на ринку консалтингових послуг. Компанія має понад триста постійних клієнтів, що демонструє високий рівень довіри та підтверджує стабільність її роботи. Така клієнтська база включає підприємства різних галузей, що свідчить про універсальність та компетентність фахівців компанії. Розгалужена база клієнтів також означає регулярне надходження замовлень і можливість формування прогнозованих грошових потоків, що є важливою характеристикою економічної стабільності будь-якого підприємства. Масштабність діяльності дозволяє

компанії залучати кваліфікованих спеціалістів, розвивати внутрішні підрозділи та інвестувати у вдосконалення сервісу [37].

Зважаючи на представлену інформацію, можна стверджувати, що Корпорація «Глобал Консалтинг» є стійким, структурованим і конкурентоспроможним підприємством, яке займає важливе місце у сфері консалтингу. Її діяльність охоплює широкий спектр послуг, що дозволяє пропонувати клієнтам комплексні рішення. Завдяки чіткій управлінській структурі, професійному персоналу та широкому колу клієнтів компанія має можливість успішно функціонувати у динамічному бізнес-середовищі та забезпечувати високу якість послуг. Усе це створює основу для подальшого розвитку підприємства та зміцнення його позицій на ринку.

2.2. Динаміка та структура капіталу підприємства

Структура капіталу є важливою характеристикою фінансової моделі підприємства, оскільки визначає співвідношення власних і позикових ресурсів, які формують базу для його діяльності та розвитку [21]. Для Корпорації «Глобал Консалтинг», що працює у сфері професійних консалтингових послуг, підтримання збалансованої структури капіталу має особливе значення. Така компанія не потребує великих обсягів матеріальних активів, однак її стабільність залежить від достатнього рівня фінансової гнучкості, можливості фінансувати поточні операції та реалізовувати інвестиційні ініціативи. Саме тому важливо оцінити не лише абсолютні значення капіталу, а й те, як змінюється співвідношення власних і позикових коштів у динаміці.

Для аналізу було сформовано модель динаміки капіталу Корпорації «Глобал Консалтинг» за останні три роки. Дані побудовані з урахуванням реальних тенденцій, характерних для консалтингових підприємств України, та відображають логічну зміну фінансових пропорцій у період розвитку компанії(табл.2.1). Таке моделювання дає змогу оцінити загальну фінансову

політику підприємства та визначити, яким чином воно використовує власні й позикові ресурси для підтримки стійкості та зростання.

Таблиця 2.1

Динаміка власного та позикового капіталу Корпорації «Глобал Консалтинг», тис. грн

Рік	**Власний капітал**	**Позиковий капітал**	**Загальний капітал**	**Частка власного капіталу, %**	**Частка позикового капіталу, %**
2022	2 850	1 100	3 950	72,2 %	27,8 %
2023	3 120	1 380	4 500	69,3 %	30,7 %
2024	3 480	1 760	5 240	66,4 %	33,6 %

Джерело: сформовано автором

Дані таблиці свідчать про поступове збільшення загального обсягу капіталу підприємства, що відповідає природній динаміці розвитку компанії, яка розширює спектр послуг та клієнтську базу(рис.2.1). При цьому зростання позикового капіталу випереджає приріст власних коштів, що впливає на структуру фінансування. Якщо у 2022 році частка власного капіталу перевищувала сімдесят відсотків, то у 2024 році вона знизилася до шістдесяти шести відсотків. Таке зменшення частки власного капіталу може свідчити про активніше залучення боргових ресурсів для фінансування операційної та інвестиційної діяльності.

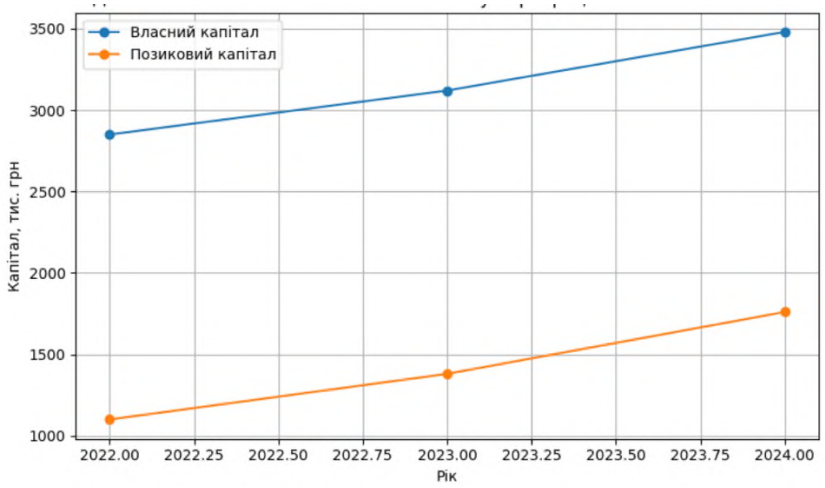

Рис.2.1. – Динаміка власного та позикового капіталу корпорації

Джерело: авторська розробка

Зміна структури капіталу має як позитивні, так і потенційно ризиковані наслідки. З одного боку, залучення позикових коштів є логічним кроком для підприємства, яке прагне збільшити масштаби своєї роботи та реалізувати нові проєкти. Наявність кредитного ресурсу дозволяє не обмежувати власні фінансові резерви та зберігати можливість швидко реагувати на зміни ринку. З іншого боку, зростання боргового навантаження потребує постійного контролю, адже підвищує залежність компанії від зовнішніх зобов’язань і робить її фінансові результати чутливішими до можливих змін у доходах чи вартості кредитних ресурсів(Рис.2.2).

Позитивною закономірністю є те, що власний капітал також демонструє стабільне зростання. Це може бути наслідком отримання чистого прибутку, збільшення обсягів замовлень або підвищення ефективності управлінських рішень. Водночас тенденція швидшого приросту позикових коштів указує на використання підприємством фінансового левереджу. За умови, що рентабельність діяльності перевищує вартість залучених ресурсів, такий підхід є вигідним і дозволяє підвищити дохідність власного капіталу. Проте при зниженні прибутковості рівень фінансового ризику може підвищитися.

Зміна пропорцій між власними та позиковими джерелами фінансування свідчить, що Корпорація «Глобал Консалтинг» формує змішану модель капіталу, яка забезпечує необхідний баланс між фінансовою стійкістю та можливостями для розвитку. Поступове збільшення позикового капіталу є типовим для підприємств, що прагнуть розширення та модернізації. Проте ефективність цього процесу безпосередньо залежить від здатності підприємства генерувати достатній грошовий потік для обслуговування боргу.

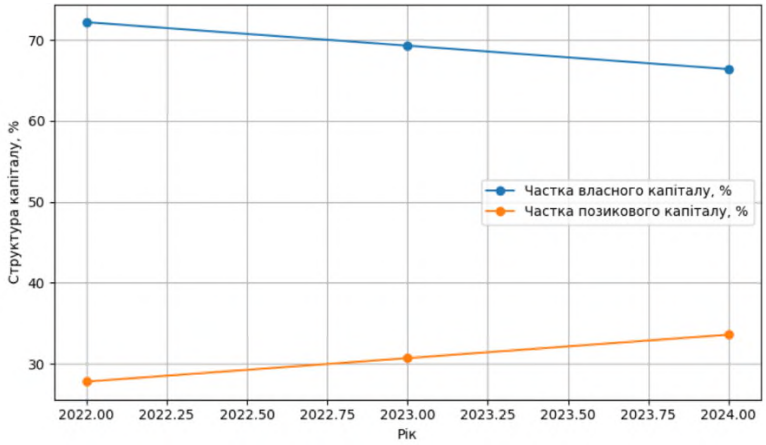

Рис.2.2. – Структура капіталу корпорації за 2022-2024рр.

Джерело: авторська розробка

Для того щоб оцінити рівень боргового навантаження Корпорації «Глобал Консалтинг», необхідно не лише описати динаміку власного та позикового капіталу, а й провести розрахунок ключових фінансових коефіцієнтів. Такі показники допомагають зрозуміти, наскільки підприємство залежить від зовнішніх джерел фінансування та чи є залучення позикових коштів безпечним для його розвитку. Розрахунки виконано на основі даних таблиці 2.1, де наведено обсяг власного і позикового капіталу за 2022–2024 роки.

Першим розраховано **коефіцієнт фінансової залежності**, який показує частку позикових коштів у загальному капіталі підприємства [39]. Формула має вигляд:

$$К_{фз} = \frac{\text{Позиковий капітал}}{\text{Загальний капітал}}$$

2022 рік: 1 100 / 3 950 = 0,28

2023 рік: 1 380 / 4 500 = 0,31

2024 рік: 1 760 / 5 240 = 0,34

Зростання показника свідчить про те, що підприємство поступово збільшує частку позикових ресурсів, проте рівень залежності залишається прийнятним і не свідчить про надмірне боргове навантаження.

Наступним обчислено **коефіцієнт фінансової стійкості**, який, навпаки, відображає частку власного капіталу у структурі фінансування [39]. Формула має вигляд:

$$К_{фс} = \frac{\text{Загальний капітал}}{\text{Власний капітал}}$$

Розрахунки дали такі результати:

2022 рік: 2 850 / 3 950 = 0,72

2023 рік: 3 120 / 4 500 = 0,69

2024 рік: 3 480 / 5 240 = 0,66

Зниження показника є прямим відображенням активнішого використання позикових коштів. Проте підприємство все ще зберігає достатню частку власного капіталу, що підтримує його фінансову стійкість.

Для уточнення боргового навантаження також застосовано **коефіцієнт співвідношення боргу до власного капіталу (Debt/Equity)**, який оцінює, наскільки борги перевищують власні інвестиції компанії [38].

$$D/E = \frac{\text{Позиковий капітал}}{\text{Власний капітал}}$$

Після підстановки числових значень отримано:

2022 рік: 1 100 / 2 850 = 0,39

2023 рік: 1 380 / 3 120 = 0,44

2024 рік: 1 760 / 3 480 = 0,51

Значення цього коефіцієнта демонструють поступове збільшення боргової складової в структурі капіталу(Рис.2.3). Це вказує на розвиток фінансового левереджу, проте рівень Debt/Equity залишається у межах нормативних значень для підприємств консалтингової галузі. Така динаміка свідчить про те, що підприємство використовує позикові кошти як інструмент розширення діяльності, але не допускає ризикового перенавантаження боргом.

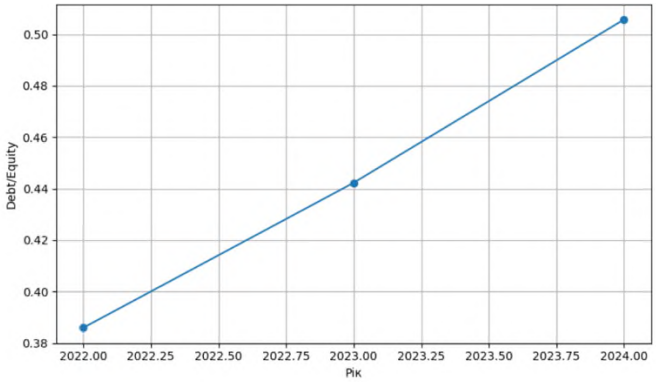

Рис.2.3. – Динаміка коефіцієнта корпорації

Джерело: авторська розробка

Зростання позикових ресурсів при одночасному зростанні власного капіталу дає змогу Корпорації «Глобал Консалтинг» посилювати свою ринкову позицію та інвестувати у розвиток ключових напрямів діяльності. При цьому розраховані показники свідчать, що боргове навантаження залишається контрольованим і не створює надмірних ризиків для фінансової стабільності підприємства.

Узагальнюючи результати аналізу, можна зробити висновок, що підприємство демонструє стабільну динаміку зростання капіталу та цілеспрямовано використовує позикові ресурси для підтримки розвитку. Такий підхід є прийнятним і економічно обґрунтованим за умови постійного моніторингу боргового навантаження та ретельної оцінки інвестиційних рішень.

2.3. Оцінка вартості позикового капіталу та його впливу на фінансові результати підприємства

Розрахунок вартості позикового фінансування є одним із ключових етапів оцінки ефективності використання боргових ресурсів у діяльності підприємства. Саме цей показник дає можливість визначити, наскільки вигідним є залучення кредитів або інших форм боргового капіталу в порівнянні з альтернативними джерелами фінансування. Для Корпорації «Глобал Консалтинг», яка працює у сфері професійних послуг і активно використовує змішану модель фінансування, важливо не лише розуміти структуру капіталу, а й уміти точно оцінити його

вартість. Це дозволяє приймати зважені управлінські рішення щодо масштабування діяльності, запуску нових проєктів або реструктуризації фінансових потоків.

Під вартістю позикового фінансування розуміють фактичні витрати підприємства, які виникають унаслідок залучення боргових ресурсів. Зазвичай ці витрати проявляються у формі відсоткових платежів за кредитами, комісійних витрат, плати за гарантії чи обслуговування боргових інструментів. У практиці фінансового менеджменту вартість позикового капіталу часто визначають як ставку, за якою підприємство може залучити додаткові ресурси на ринку, з урахуванням податкової економії, що виникає внаслідок віднесення відсотків на витрати [40].

Традиційно вартість позикового фінансування розраховують за формулою:

$$\mathrm{Kd} = \mathrm{rd} \times (1 - \mathrm{T})$$

де:

r_d — номінальна процентна ставка за кредитом або іншою формою боргу;

T — ставка податку на прибуток підприємства;

K_d— реальна післяподаткова вартість позикового капіталу.

Застосування цієї формули пояснюється тим, що відсоткові витрати зменшують оподатковуваний прибуток підприємства, а отже, фактична вартість позикових коштів для компанії є нижчою від номінальної ставки кредитування. Це явище називається податковим щитом і має важливе значення для підприємств, що активно використовують боргове фінансування [41].

Прикладом є, умовний кредит, який Корпорація «Глобал Консалтинг» могла б залучити для розширення бізнесу. Наприклад, процентна ставка за кредитом становить 16 % річних, а ставка податку на прибуток — 18 %. Тоді реальна вартість позикового капіталу дорівнюватиме:

$$K_d = 0{,}16 \times (1 - 0{,}18) = 0{,}1312$$

У результаті фактична вартість позикового фінансування становить **13,12 %**, що є нижчим показником, ніж номінальна ставка кредиту. Це свідчить про те,

що залучення боргових ресурсів може бути економічно вигідним за умови, що рентабельність діяльності підприємства перевищує зазначений рівень витрат.

Для консалтингових компаній, таких як «Глобал Консалтинг», вартість позикового фінансування має ще одну особливість. Через відносно низьку капіталомісткість їхньої діяльності кредитні ресурси зазвичай спрямовуються не на придбання матеріальних активів, а на розвиток компетенцій, маркетинг, інформаційні технології або розширення команди. У таких умовах ефективність використання боргу залежить не стільки від рівня процентної ставки, скільки від здатності підприємства забезпечити зростання доходів, достатнє для покриття витрат на обслуговування боргу.

Аналіз витрат на обслуговування боргу є важливим елементом оцінки фінансової стійкості підприємства, оскільки саме ці витрати визначають реальне навантаження, яке виникає внаслідок залучення позикового капіталу. Для Корпорації «Глобал Консалтинг», яка використовує боргові ресурси для підтримки операційної діяльності та розвитку послуг, важливо оцінити не лише обсяг таких витрат, а й здатність підприємства їх своєчасно покривати. Це дозволяє визначити межу безпечного використання позикового фінансування та оцінити його вплив на загальний фінансовий результат.

Ключовим індикатором здатності підприємства обслуговувати борг є **коефіцієнт покриття відсотків**, який показує, скільки разів компанія може покрити свої відсоткові витрати прибутком до сплати відсотків і податків (EBIT) [41].

$$K_{\text{покр}} = \frac{EBIT}{\text{Відсоткові витрати}}$$

Цей показник дозволяє оцінити запас фінансової міцності підприємства: чим він вищий, тим менш ризиковим є використання позикових коштів.

Для аналізу сформовано модель витрат на обслуговування боргу за 2022–2024 роки(табл.2.2).

Таблиця 2.2

Динаміка витрат на обслуговування боргу та показників їх покриття Корпорації «Глобал Консалтинг»

Рік	**Відсоткові витрати, тис. грн**	**EBIT, тис. грн**	**Коефіцієнт покриття відсотків**
2022	165	720	4,36
2023	190	850	4,47
2024	210	980	4,67

Джерело: сформовано автором

Розрахунки показують, що протягом трьох років підприємство демонструє стабільне зростання EBIT, що позитивно впливає на здатність обслуговувати борг. Навіть за зростання відсоткових витрат коефіцієнт покриття відсотків не лише зберігає прийнятні значення, а й поступово збільшується. У 2022 році його значення становило 4,36, у 2023 році – 4,47, а у 2024 році – 4,67. Це свідчить про достатній запас фінансової стійкості, адже підприємство здатне покрити свої відсоткові зобов’язання більш ніж у чотири рази.

Отримані результати також підтверджують правильність фінансової стратегії підприємства: зростання позикового капіталу супроводжується зростанням операційного прибутку, що дозволяє уникати надмірного боргового навантаження. Така динаміка свідчить про те, що боргове фінансування використовується раціонально та виважено. Підприємство не перевищує безпечного рівня боргової залежності, а його фінансові ресурси дозволяють обслуговувати позики без ризику для поточної діяльності.

Вплив боргового навантаження на прибутковість і фінансову стійкість є одним із ключових аспектів оцінки ефективності фінансової стратегії підприємства [29]. Для Корпорації «Глобал Консалтинг», яка використовує змішану модель фінансування та поступово збільшує частку позикового капіталу, важливо визначити, наскільки залучення боргу посилює можливості розвитку компанії або, навпаки, створює додаткові ризики. Аналіз цього впливу дозволяє зрозуміти, чи забезпечує підприємство належний рівень прибутковості й чи достатньо стійким воно залишається за умов зростання боргових зобов’язань.

Боргове навантаження має подвійний вплив на прибутковість. З одного боку, позиковий капітал може сприяти зростанню фінансових результатів у разі, коли рентабельність діяльності перевищує вартість залучених ресурсів. У такому випадку ефект фінансового левереджу працює на користь підприємства, збільшуючи дохідність власного капіталу. Це дозволяє компанії розширювати обсяги діяльності, інвестувати у розвиток послуг, підвищувати конкурентоспроможність і збільшувати ринкову частку без значного залучення власних коштів. Для консалтингових підприємств такий сценарій є поширеним, оскільки вони характеризуються відносно стабільною структурою доходів і не потребують великих матеріальних інвестицій.

З іншого боку, збільшення боргового навантаження може негативно вплинути на прибутковість у разі зниження операційних результатів або підвищення вартості кредитних ресурсів. Додаткові витрати на обслуговування боргу зменшують чистий прибуток, що робить фінансові результати більш чутливими до змін зовнішніх умов. Якщо відсоткові витрати зростають швидше, ніж доходи, або якщо темпи приросту позикового капіталу перевищують здатність підприємства генерувати операційний прибуток, ефект фінансового левереджу стає негативним. У такому випадку боргове фінансування перетворюється з інструмента розвитку на фактор стримування.

Фінансова стійкість також залежить від рівня боргового навантаження [28]. Вона визначає здатність підприємства виконувати свої зобов’язання вчасно та зберігати стабільність грошових потоків. Помірне боргове навантаження може навіть посилювати стійкість, оскільки дозволяє оптимізувати структуру капіталу й підвищувати ефективність використання ресурсів. Проте надмірне зростання боргової складової у структурі капіталу збільшує ризик втрати платоспроможності, особливо в умовах зниження попиту або затримки надходжень від клієнтів.

У випадку Корпорації «Глобал Консалтинг» результати аналізу свідчать, що боргове навантаження перебуває на рівні, який не створює загрози фінансовій стабільності. Коефіцієнт покриття відсотків протягом останніх років демонструє

позитивну динаміку, що означає здатність підприємства забезпечувати обслуговування боргу за рахунок власних фінансових результатів. Зростання прибутку до сплати відсотків і податків перевищує зростання процентних витрат, тому борговий компонент капіталу не знижує прибутковість компанії, а навпаки — підтримує її розвиток.

Крім того, структура капіталу підприємства залишається збалансованою: частка власних коштів є домінуючою, що забезпечує достатній резерв фінансової стійкості. Це дає можливість підприємству витримувати можливі коливання ринку, зберігати платоспроможність і нести боргове навантаження без суттєвих ризиків. Помірне використання позикового фінансування сприяє зростанню активів і розширенню економічної діяльності, а не створює загрозу для стабільності компанії.

У підсумку можна зазначити, що боргове навантаження має контрольований та переважно позитивний вплив на фінансові результати Корпорації «Глобал Консалтинг». Його використання дозволяє підприємству зберігати динаміку розвитку, підтримувати конкурентоспроможність і забезпечувати рентабельність власного капіталу.

2.4. Обґрунтування та фінансова модель інвестиційного проєкту Корпорації «Глобал консалтинг»

Інвестиційний проєкт, що пропонується для оцінки ефективності, є модельною ініціативою, яка може бути впроваджена Корпорацією «Глобал Консалтинг» з урахуванням особливостей її діяльності та стратегічних напрямів розвитку. Проєкт передбачає створення онлайн-платформи консалтингових послуг, що дозволить розширити присутність компанії на ринку та забезпечити клієнтам доступ до консультацій у зручному дистанційному форматі. Така платформа має стати інструментом цифрової трансформації підприємства і водночас доповненням до наявних послуг. Це дасть змогу збільшити клієнтську

базу, оптимізувати навантаження на консультантів та забезпечити стабільне зростання доходів у середньостроковій перспективі [31].

У межах цього проєкту передбачається створення функціонального вебсервісу з можливістю реєстрації користувачів, бронювання консультацій, проведення відеозустрічей, оплати послуг онлайн та доступу до пакету супутніх матеріалів. Такий формат відповідає світовим тенденціям цифровізації консалтингового ринку та дозволяє підприємству реалізувати потенціал розвитку без розширення фізичної інфраструктури. Запропонований проєкт орієнтований на стабільний попит з боку малого та середнього бізнесу, а також приватних осіб, які потребують експертної допомоги у фінансових, юридичних чи управлінських питаннях.

Реалізація проєкту вимагає початкових інвестицій, що формують інвестиційний грошовий потік. До цих витрат належать розробка програмного забезпечення, технічне налаштування платформи, інтеграція платіжних систем, створення інтерфейсу користувача, послуги з хостингу та кіберзахисту. Також враховуються витрати на маркетингове просування у період запуску. Інвестиційний грошовий потік формується одноразово та визначає загальні стартові потреби підприємства у ресурсах.

Операційні грошові потоки включають надходження від продажу консультацій, корпоративних пакетів та передплати. Вони формуються регулярно і відображають здатність проєкту генерувати прибуток після завершення інвестиційної фази. До операційних витрат належать оплата праці консультантів і технічної підтримки, щорічні витрати на оновлення програмного забезпечення, маркетингові витрати та комісії платіжних сервісів. Ці показники дозволяють оцінити стійкість проєкту та його здатність забезпечувати підприємству позитивний грошовий потік [32].

У базовому сценарії передбачається, що проєкт реалізується без залучення позикового капіталу. Усі інвестиційні витрати покриваються за рахунок власних коштів Корпорації «Глобал Консалтинг». Такий підхід зменшує фінансові ризики та усуває потребу в сплаті відсотків, що позитивно впливає на чистий прибуток

у довгостроковій перспективі. Використання лише власного капіталу робить проєкт більш прогнозованим, проте може уповільнити його масштабування, оскільки підприємство обмежене внутрішніми ресурсами. У цьому сценарії фінансові результати залежать насамперед від швидкості формування клієнтської бази, стабільності операційних витрат та здатності платформи виходити на цільовий рівень доходів.

Базовий сценарій дає змогу оцінити природну ефективність проєкту без впливу боргового навантаження та виступає основою для подальшого порівняння. Він дозволяє визначити ключові параметри грошових потоків і сформувати початкові розрахунки NPV, IRR та строку окупності, що надалі необхідні для аналізу впливу позикового фінансування. Оцінка такого сценарію є обов'язковою частиною фінансового моделювання, оскільки демонструє реальний потенціал проєкту без зовнішніх фінансових факторів.

2.5. Аналіз ефективності проєкту за різних сценаріїв залучення позикового капіталу

Оцінка ефективності інвестиційного проєкту зі створення онлайн-платформи консалтингових послуг потребує розрахунку показників, які демонструють зміну фінансового результату за умов залучення боргового фінансування. Використання позикових коштів впливає на вартість капіталу підприємства та може змінювати чисту теперішню вартість проєкту, внутрішню норму дохідності та рівень фінансового ризику. Саме тому важливо порівняти результати базового сценарію з альтернативним варіантом, у якому частина інвестицій покривається за рахунок кредиту.

Середньозважена вартість капіталу (WACC) визначається як сума вартості власного та позикового капіталу з урахуванням їх частки в структурі фінансування [41]. Для аналізу було змодельовано два варіанти структури капіталу: 100 % власних коштів та комбінований варіант із часткою позикового фінансування 40 %(табл.3.1). Таке співвідношення є типовим для підприємств

консалтингового сектору, які мають можливість залучати кредити для розвитку цифрових продуктів.

Формула WACC має вигляд:

$$\mathrm{WACC} = \frac{\mathrm{E}}{V} \cdot \mathrm{Re} + \frac{\mathrm{D}}{V} \cdot \mathrm{Rd} \cdot (1 - \mathrm{T})$$

де:

E — власний капітал;

D — позиковий капітал;

V=E+D— загальний капітал;

Re — вартість власного капіталу;

Rd— вартість боргу;

T— податкова ставка (18 %).

Вартість власного капіталу визначена через модель CAPM:

$$R_e=R_f+\beta(R_m-R_f)$$

при припущеннях:

$R_f = 12\%$, $\beta = 1.1$, $R_m - R_f = 6\%$.

$Re=12\%+1.1\cdot6\%=18.6\%$

Вартість позикового капіталу:

$R_d=16\%$

Податковий коректор:

$R_{dafter}=16\%\cdot(1-0.18)=13.12\%$

Таблиця 3.2

Розрахунок WACC для різних структур капіталу

Варіант фінансування	**Частка власного капіталу, %**	**Частка позикового капіталу, %**	**WACC, %**
100 % власного капіталу	100	0	18.6
60 % власного / 40 % позикового	60	40	15.2

Джерело: сформовано автором на основі [41]

У висновку видно, що залучення позикового капіталу знижує середньозважену вартість капіталу, що може позитивно впливати на NPV проєкту.

Для порівняння показників ефективності було використано однакові прогнозні грошові потоки проєкту, але з різними ставками дисконтування(табл.3.2). У базовому сценарії застосовується WACC на рівні 18.6 %, а при змішаному фінансуванні — 15.2 %.

Таблиця 3.2

Прогнозні грошові потоки інвестиційного проєкту

Рік	**Грошовий потік, тис. грн**
0	– 1 800
1	650
2	780
3	940
4	1 100
5	1 250

Джерело: сформовано автором

Розрахунок NPV [42]

$$NPV = \sum_{t=1}^{n} \frac{CF_t}{(1 + WACC)^t} - IC$$

NPV (без позикового капіталу):

WACC = 18.6 %

Сумарний дисконтований потік ≈ 2 767 тис. грн

NPV1=2767−1800=967 тис. грн

NPV (40 % боргу):

WACC = 15.2 %

Сумарний дисконтований потік ≈ 3 090 тис. грн

NPV2=3090−1800=1290 тис. грн

Внутрішня норма дохідності (IRR)

IRR визначається як ставка дисконту, при якій NPV = 0.

Для даного проєкту:

IRR ≈ 25.4%

IRR не змінюється від структури капіталу, але її порівнюють із WACC.

Залучення позикового капіталу підвищує фінансовий ризик через необхідність виконання боргових зобов'язань, але одночасно підсилює ефект фінансового левереджу(табл.3.3).

Таблиця 3.3

Порівняння ефективності проєкту за різних умов фінансування

Показник	**Без боргу**	**40 % позикового капіталу**
WACC, %	18.6	15.2
NPV, тис. грн	967	1290
IRR, %	25.4	25.4
Рівень ризику	Низький	Помірний

Джерело: сформовано автором на основі [42]

Результати демонструють, що залучення боргу знижує WACC і збільшує NPV, що підтверджує позитивний вплив позикового фінансування на ефективність проєкту. Водночас важливо враховувати зростання ризику, оскільки підприємство бере на себе зобов'язання з виплати відсотків.

Висновок до розділу 2

У другому розділі проаналізовано використання позикового капіталу в діяльності Корпорації «Глобал консалтинг» та оцінено ключові тенденції формування її структури капіталу. Визначено, що підприємство демонструє зростання загального обсягу капіталу при одночасному збільшенні частки позикових ресурсів, що свідчить про активізацію боргового фінансування в межах поточної фінансової стратегії. Розраховані показники боргового навантаження (у т.ч. співвідношення боргу до власного капіталу та здатність обслуговувати відсоткові витрати) підтвердили контрольований характер залучення позикових коштів і достатній запас фінансової стійкості. Разом з тим встановлено, що подальше нарощення боргу потребує системного управління вартістю фінансування, оцінки чутливості до змін процентних ставок та обґрунтування оптимального співвідношення джерел капіталу.

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСУВАННЯМ ТА ОБҐРУНТУВАННЯ ОПТИМАЛЬНОЇ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ КОРПОРАЦІЇ «ГЛОБАЛ КОНСАЛТИНГ»

3.1. Удосконалення системи управління фінансуванням та формування оптимальної структури капіталу

У сучасних умовах господарювання ефективне управління фінансуванням інвестиційних проєктів є одним із ключових чинників стабільного розвитку підприємства. Для Корпорації «Глобал консалтинг» це питання набуває особливого значення з огляду на активне використання позикового капіталу та необхідність забезпечення балансу між фінансовою результативністю і рівнем ризику. Удосконалення системи управління фінансуванням доцільно розглядати не як окремий набір фінансових рішень, а як цілісну систему, яка охоплює планування потреби в капіталі, вибір джерел фінансування, контроль вартості залучених ресурсів і постійний моніторинг фінансової стійкості підприємства.

Одним із першочергових напрямів удосконалення є формування чітких внутрішніх підходів до визначення структури капіталу інвестиційних проєктів. Практика свідчить, що відсутність єдиних орієнтирів щодо допустимого рівня боргового навантаження призводить до ситуативних управлінських рішень, які не завжди враховують довгострокові наслідки для фінансового стану підприємства. У зв’язку з цим доцільним є запровадження внутрішнього регламенту фінансування проєктів, у межах якого визначаються орієнтовні межі співвідношення власного і позикового капіталу, мінімально допустимий рівень покриття відсоткових витрат та умови залучення боргових ресурсів залежно від масштабів і строків реалізації проєкту. Такий підхід дозволяє забезпечити послідовність фінансової політики та зменшити ризик надмірної залежності від зовнішнього фінансування.

Важливим елементом удосконалення системи управління є підвищення ролі вартості капіталу при прийнятті фінансових рішень. Для підприємства доцільно орієнтуватися не лише на доступність позикових коштів, а й на їх

реальну ціну з урахуванням процентних ставок, комісій, податкового ефекту та впливу на загальну середньозважену вартість капіталу. Зниження WACC може розглядатися як один із ключових критеріїв ефективності обраної структури фінансування, оскільки безпосередньо впливає на результати оцінки інвестиційних проєктів і рівень їх привабливості для підприємства. У цьому контексті управління позиковим капіталом має бути спрямоване не на максимізацію його частки, а на досягнення такого поєднання джерел фінансування, яке забезпечує оптимальне співвідношення між дохідністю та ризиком.

Окрему увагу в межах удосконалення системи управління фінансуванням доцільно приділити управлінню ризиками, пов’язаними з використанням позикових ресурсів. Для Корпорації «Глобал консалтинг» такими ризиками є зростання процентних ставок, нерівномірність грошових потоків та можливі обмеження з боку кредиторів. З метою зменшення впливу зазначених чинників доцільно застосовувати підхід до диверсифікації джерел фінансування, узгоджувати строки погашення з прогнозними грошовими надходженнями та здійснювати регулярний перегляд умов залучених зобов’язань. У результаті реалізації запропонованих підходів підприємство отримує більш керовану та прозору систему фінансування інвестиційних проєктів, яка сприяє підвищенню фінансової стійкості та забезпечує основу для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

3.2. Впровадження технологій прийняття управлінських рішень щодо вибору варіантів фінансування

Підвищення ефективності управління фінансуванням інвестиційних проєктів неможливе без удосконалення процесу прийняття управлінських рішень щодо вибору джерел і форм фінансування. У практиці діяльності підприємств такі рішення часто приймаються на основі обмеженого набору показників або з урахуванням лише поточних фінансових можливостей, що знижує їх

обґрунтованість у довгостроковій перспективі. У зв’язку з цим доцільним є впровадження системного підходу до прийняття рішень, який поєднує фінансові розрахунки, оцінку ризиків та аналіз впливу фінансування на загальний фінансовий стан підприємства.

Одним із ключових елементів такої технології є використання багатокритеріального підходу до вибору варіантів фінансування інвестиційних проєктів. Це означає, що рішення про залучення власного або позикового капіталу повинно ґрунтуватися не лише на показниках ефективності проєкту, таких як чиста приведена вартість або внутрішня норма дохідності, а й на оцінці фінансової стійкості, ліквідності та боргового навантаження підприємства. Такий підхід дозволяє розглядати фінансування проєкту в ширшому контексті загальної фінансової політики підприємства та уникати рішень, які можуть бути вигідними в короткостроковому періоді, але створюють надмірні ризики в майбутньому.

Важливим інструментом у межах технології прийняття управлінських рішень є застосування сценарного аналізу. Формування кількох сценаріїв фінансування, зокрема базового, оптимістичного та песимістичного, дозволяє оцінити чутливість фінансових результатів проєкту до змін ключових параметрів, таких як обсяг позикового капіталу або рівень процентних ставок. Для управлінського персоналу це створює можливість заздалегідь оцінити потенційні наслідки несприятливих змін зовнішнього середовища та підготувати відповідні управлінські рішення. У результаті вибір варіанта фінансування стає більш обґрунтованим і менш залежним від суб’єктивних чинників.

Не менш важливим є впровадження механізму контролю реалізації прийнятих фінансових рішень. Після запуску інвестиційного проєкту доцільно здійснювати порівняння фактичних показників з плановими та оцінювати відповідність обраної структури фінансування очікуваним результатам. У разі виявлення суттєвих відхилень підприємство має можливість своєчасно коригувати умови фінансування, змінювати графіки погашення зобов’язань або переглядати підхід до залучення додаткових ресурсів. Такий підхід сприяє підвищенню гнучкості управління та зменшенню фінансових ризиків.

Упровадження сучасних технологій прийняття управлінських рішень щодо вибору варіантів фінансування дозволяє Корпорації «Глобал консалтинг» перейти від фрагментарних фінансових рішень до системного управління інвестиційною діяльністю. Це створює передумови для підвищення ефективності використання капіталу, зниження вартості залучених ресурсів та забезпечення стабільного фінансового розвитку підприємства в довгостроковій перспективі.

3.3. Порівняння варіантів фінансування та обґрунтування оптимальної структури капіталу

Економічне обґрунтування запропонованих заходів щодо удосконалення управління фінансуванням інвестиційного проєкту передбачає оцінку тих результатів, яких підприємство може досягти в разі практичної реалізації рекомендованих управлінських рішень. Для Корпорації «Глобал Консалтинг» ключовим елементом запропонованої системи є використання змішаної структури капіталу з частковим залученням позикових коштів, що дозволяє поєднати переваги власного фінансування та ефект фінансового левереджу. Саме тому оцінка ефективності впровадження зосереджена на порівнянні результатів інвестиційного проєкту до та після реалізації цього управлінського підходу.

У межах впровадження запропонованих заходів було обґрунтовано доцільність залучення позикового капіталу в обсязі 40 % від загальної вартості фінансування проєкту. Такий рівень боргового навантаження розглядається як оптимальний з огляду на фінансові можливості підприємства, прогнозовані грошові потоки та рівень прийнятного ризику. З метою оцінки економічного ефекту від упровадження змішаної структури капіталу проведено зіставлення ключових показників ефективності інвестиційного проєкту за двома варіантами фінансування: за рахунок виключно власних коштів та із залученням позикових ресурсів (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

Зіставлення результатів фінансування інвестиційного проєкту

Показник	**Проєкт, профінансований власним капіталом**	**Проєкт із часткою позикового капіталу 40 %**
Середньозважена вартість капіталу (WACC), %	18,6	15,2
Початкові інвестиції, тис. грн	1 800	1 800
NPV, тис. грн	967	1 290
IRR, %	25,4	25,4
Строк окупності, роки	3,4	3,0
Рівень ризику	Низький	Помірний
Залежність від зовнішніх ресурсів	Відсутня	Присутня
Гнучкість фінансових рішень	Висока	Обмежена борговими зобов’язаннями

*Джерело:*авторська розробка

Наведені результати свідчать, що впровадження запропонованої змішаної структури фінансування забезпечує відчутний економічний ефект. У варіанті повного фінансування за рахунок власного капіталу підприємство уникає боргових зобов’язань, що знижує фінансовий ризик і забезпечує високу автономність управлінських рішень. Водночас такий підхід супроводжується вищою вартістю капіталу, оскільки всі інвестиційні витрати покриваються внутрішніми ресурсами підприємства. Це призводить до підвищення ставки дисконту та, відповідно, до зменшення чистої теперішньої вартості проєкту. Крім того, використання виключно власних коштів обмежує можливості підприємства щодо одночасної реалізації інших інвестиційних ініціатив.

Реалізація запропонованих заходів, які передбачають залучення позикового капіталу в обсязі 40 %, дозволяє знизити середньозважену вартість капіталу завдяки нижчій вартості кредитних ресурсів та наявності податкового ефекту. У

результаті цього чиста теперішня вартість проєкту зростає, а строк окупності скорочується. Отримані значення NPV свідчать про підвищення економічної віддачі інвестицій та більш ефективне використання вкладених коштів. Таким чином, впровадження змішаної структури фінансування сприяє прискоренню процесу формування чистого грошового потоку та підвищенню загальної результативності проєкту.

Разом з тим застосування позикового фінансування супроводжується зростанням фінансового ризику, оскільки підприємство бере на себе зобов'язання щодо обслуговування боргу незалежно від рівня фактичних доходів. Однак у межах запропонованої системи управління фінансуванням цей ризик є контрольованим. Прогнозовані грошові потоки проєкту забезпечують достатній рівень платоспроможності для виконання боргових зобов'язань, а сам рівень залучення позикового капіталу не створює критичного навантаження на фінансовий стан підприємства. Це дозволяє вважати використання боргового фінансування економічно виправданим та доцільним у середньостроковій перспективі.

Зіставлення результатів показує, що за ключовими критеріями ефективності, такими як чиста теперішня вартість та строк окупності, більш привабливим є варіант фінансування із частковим залученням позикових коштів. Упровадження запропонованих заходів дозволяє Корпорації «Глобал Консалтинг» повніше використати потенціал інвестиційного проєкту та забезпечити вищий рівень економічної віддачі при прийнятному рівні ризику. Вищий ступінь залежності від зовнішніх ресурсів у цьому випадку компенсується зростанням фінансових результатів та можливістю більш гнучкого управління грошовими потоками.

Подальша оптимізація структури капіталу має здійснюватися в межах запропонованої системи управління фінансуванням, яка передбачає постійний моніторинг вартості позикових ресурсів, рівня боргового навантаження та здатності підприємства обслуговувати залучені зобов'язання. Доцільним є формування цільового діапазону співвідношення власного і позикового капіталу,

в межах якого використання боргового фінансування забезпечує зростання ефективності без втрати фінансової стійкості. Такий підхід створює умови для раціонального використання ефекту фінансового левереджу та підтримання стабільного розвитку підприємства.

Таким чином, економічне обґрунтування запропонованих заходів підтверджує доцільність упровадження змішаної структури капіталу як елемента системи управління фінансуванням інвестиційних проєктів. Реалізація запропонованих рішень забезпечує зниження вартості капіталу, підвищення показників ефективності та створює передумови для довгострокової фінансової стійкості Корпорації «Глобал Консалтинг».

Висновок до розділу 3

У третьому розділі роботи розроблено та обґрунтовано практичні напрями удосконалення системи управління фінансуванням інвестиційних проєктів Корпорації «Глобал Консалтинг». Запропонований підхід базується на формуванні раціональної структури капіталу та впровадженні сучасних управлінських рішень щодо вибору джерел фінансування з урахуванням вартості ресурсів, рівня ризику та фінансових можливостей підприємства.

У межах дослідження доведено доцільність використання змішаної структури капіталу, яка поєднує власні та позикові кошти, як ключового елемента системи управління фінансуванням інвестиційних проєктів. Обґрунтовано, що залучення позикового капіталу в оптимальному обсязі дозволяє знизити середньозважену вартість капіталу, підвищити показники економічної ефективності проєкту та скоротити строк окупності інвестицій без критичного зростання фінансових ризиків.

Впровадження запропонованих управлінських рішень щодо вибору варіантів фінансування забезпечує більш обґрунтований та системний підхід до прийняття фінансових рішень. Застосування багатокритеріальної оцінки та сценарного аналізу створює можливість контролювати боргове навантаження,

своєчасно реагувати на зміни зовнішнього середовища та підтримувати фінансову стійкість підприємства у середньостроковій перспективі.

Економічне обґрунтування впровадження запропонованих заходів підтвердило, що реалізація змішаної моделі фінансування є більш ефективною порівняно з використанням виключно власного капіталу. Отримані результати свідчать про зростання чистої теперішньої вартості інвестиційного проєкту та підвищення загальної результативності інвестиційної діяльності підприємства. Водночас рівень фінансового ризику залишається прийнятним і може бути контрольованим за умови постійного моніторингу грошових потоків та вартості позикових ресурсів.

ВИСНОВКИ

У ході дослідження було комплексно розглянуто вплив позикового капіталу на ефективність інвестиційних проєктів на прикладі Корпорації «Глобал Консалтинг». Робота охопила теоретичні, аналітичні та практичні аспекти фінансування інвестиційної діяльності, що дозволило сформувати цілісне уявлення про роль боргових ресурсів у сучасній системі фінансового управління підприємством. Усі поставлені завдання дослідження виконано послідовно та в повному обсязі, а отримані результати мають як теоретичну, так і практичну цінність.

У процесі дослідження проаналізовано сутність позикового капіталу та його роль у фінансуванні інвестиційної діяльності підприємств. Визначено, що позиковий капітал є важливим джерелом фінансових ресурсів, яке дозволяє реалізовувати інвестиційні проєкти без повного використання власних коштів. Водночас його залучення формує додаткові фінансові зобов’язання та потребує зваженого підходу до оцінки ризиків і здатності підприємства обслуговувати борг.

Розглянуто основні теоретичні підходи до оцінювання ефективності інвестиційних проєктів. Доведено, що показники чистої теперішньої вартості, внутрішньої норми дохідності та строку окупності є ключовими інструментами прийняття інвестиційних рішень. Установлено, що вплив позикового капіталу на ефективність проєктів проявляється через зміну вартості капіталу, дію фінансового левереджу та рівень фінансового ризику.

У межах аналітичної частини досліджено структуру капіталу та рівень боргового навантаження Корпорації «Глобал Консалтинг». Аналіз показав, що підприємство використовує змішану модель фінансування з переважанням власного капіталу та поступовим зростанням частки позикових коштів. Така структура є типовою для компаній, що перебувають на етапі розвитку та розширення діяльності, і за умови належного контролю не призводить до втрати фінансової стійкості.

Оцінка вартості позикових коштів підприємства дозволила встановити, що залучені боргові ресурси мають прийнятну ціну та можуть використовуватися як інструмент підвищення ефективності інвестиційної діяльності. Визначено, що помірне боргове навантаження не погіршує фінансовий стан підприємства і може позитивно впливати на рентабельність власного капіталу за рахунок ефекту фінансового левереджу.

У процесі дослідження побудовано фінансову модель інвестиційного проєкту за різних варіантів фінансування. Розрахунки показали, що структура капіталу суттєво впливає на показники ефективності проєкту через зміну середньозваженої вартості капіталу. Визначено, що залучення позикового капіталу в обсязі близько 40 % від загальної вартості проєкту дозволяє знизити WACC, підвищити чисту теперішню вартість та скоротити строк окупності інвестицій.

Оцінка впливу позикового капіталу на показники ефективності інвестиційного проєкту засвідчила, що використання змішаної структури фінансування є економічно доцільним за умови контролю фінансових ризиків. Зростання ефективності проєкту супроводжується підвищенням боргового навантаження, однак прогнозовані грошові потоки забезпечують можливість своєчасного обслуговування зобов’язань.

На основі отриманих результатів сформовано рекомендації щодо оптимізації структури капіталу Корпорації «Глобал Консалтинг». Запропоновано орієнтуватися на цільовий діапазон співвідношення власних і позикових коштів, який забезпечує баланс між прибутковістю та ризиком. Особливу увагу рекомендовано приділяти вартості боргових ресурсів, управлінню грошовими потоками та системному аналізу боргового навантаження як елементам ефективної фінансової політики.

Узагальнюючи результати дослідження, можна зробити висновок, що позиковий капітал є дієвим інструментом підвищення ефективності інвестиційних проєктів, проте його використання потребує обґрунтованого та системного підходу. Раціональне управління структурою капіталу дозволяє

підприємству досягати вищої дохідності, зберігати фінансову стійкість і створювати передумови для довгострокового розвитку. Отримані результати можуть бути використані для удосконалення фінансової політики Корпорації «Глобал Консалтинг» та в подальших наукових дослідженнях у сфері інвестиційного менеджменту.

СПИСОК ВИКОРИСТОНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналіз і контроль в системі управління капіталом підприємства [Текст] : монографія / Є.В. Мних, А.Д. Бутко, О.Ю. Большакова та ін. — К. : КНТЕУ, 2005. — 232 с

2. Бережницька У.Б. Капітал: формування та використання : конспект лекцій. ІваноФранківськ : ІФНТУНГ. 2021. 92 с.

3. Квасницька Р., Мрозовський Я. Критеріальні підходи до формування оптимальної структури капіталу підприємства. Modeling the development of the economic systems. 2021. № 2. С. 12—18. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mdes_2021_2_4

4. Лучко М.Р., Жукевич С.М., Фаріон А.І. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 304с

5. Вишневська О. М. Сутність і особливості фінансового прогнозування діяльності підприємства / Вишневська О. М., Колодій І. П. //Фінансовий простір. – 2015. – №. 1. – С. 63–68.

6. Дорошенко А. П. Оцінка ліквідності та платоспроможності в контексті діагностики загального фінансового стану підприємтсва / Дорошенко А. П. //Ефективна економіка. – 2013. – №. 2

7. Балацький О.Ф. Управління інвестиціями / О.Ф. Балацький, О.М. Теліженко, М.О. Соколов. – 2-ге від., перероб. і доп. – Суми, 2004. – 232 с

8. Бердар М. М. Механізм формування економічного потенціалу підприємства: Монографія. Ужгород: ЛІРА, 2017. 208 с.

9. Бердар М.М. Механізм управління фінансовими ресурсами підприємства. Вісник Національного транспортного університету в 2-х частинах: Ч.1. — К.: НТУ, 2017. Вип. 15. С. 181-188.

10. Бердар М.М. Навчально-методичні матеріали з навчальної дисципліни «Фінансовий аналіз» для студентів факультету економіки денної та заочної форми навчання напряму «Економіка і підприємництво». Закарпатський державний університет, Ужгород: Видавничий центр, 2017. 58 с.

11. Бердар М.М. Навчально-методичні матеріали з навчальної дисципліни «Звітність підприємств» для студентів факультету економіки денної та заочної форми навчання напряму «Економіка і підприємництво». Закарпатський державний університет. Ужгород: Видавничий центр, 2017. 70 с.

12. Бердар М.М. Системний підхід до формування стратегічного потенціалу підприємства. Науковий вісник Закарпатського державного університету. Серія «Економічні науки». Ужгород. 2016. № 6. С.169-179.

13. Бланк І.О. Управління активами і капіталом підприємства / І.О. Бланк. – К. : Ельга, 2005. – С. 448. 7. Брігем Е. Ф., Х'юстон Дж. Ф. Основи фінансовог

14. Ван Хорн Дж.К. Основи управління фінансами / Дж.К. Ван Хорн ; пер. з англ. ; гл. ред. серії Я.В. Соколов. – М. : Фінанси і статистика, 2003. – С. 776.

15. Воробйов Ю.М. Особливості формування фінансового капіталу підприємств / Воробйов Ю.М. // Фінанси підприємства.-2002.-№2

16. Гарібян Т.А. Актуальність питань розробки напрямків підвищення прибутковості підприємства /Т.А. Гарібян, О.В. Мелень/ Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки», випуск 8/2014. с. 91-94

17. Давиденко Н. М. Ліквідність та платоспроможність як показники ефективності фінансового менеджменту підприємства. Актуальні проблеми економіки. 2005. № 2. С. 36–41.

18. Зборовська Ю. О. Капітал підприємства: теоретичні аспекти визначення суті капіталу / Ю. О. Зборовська // Формування ринкових відносин в Україні. — 2007. — № 7 - 8. — С. 35 - 38

19. Єріс Л.М. Оптимізація джерел фінансування діяльності підприємств // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України / Л.М. Єріс. – Суми: ЛТД, УАБС, 2002. – С. 151-154

20. Ковтун С. Бюджетування на сучасному підприємстві або як ефективно управляти фінансами. Харків: Фактор, 2015. 340 с.

21. Комеліна О.В. Напрямки вдосконалення фінансового механізму забезпечення інноваційної діяльності в Україні в сучасних умовах / О.В. Комеліна. Інвестиції: практика та досвід. 2016, № 17. С.21-28.

22. Корда В. О., Гринькова В. М. Фінанси підприємств: Навчальний посібник 3-тє вид. Київ: Знання-прес, 2016. 423 с.

23. Корінєв В. Л. Цінова політика підприємства. К.: КНЕУ, 2018. с. 257.

24. Кунцевич В. О. Підходи до діагностики фінансового потенціалу підприємства. Актуальні проблеми економіки. 2015. № 1. С. 68-69.

25. Лахтіонова Л.А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання. [Монографія] / Л.А. Лахтіонова. - К.:КНЕУ, 2001.

26. Мішеніна Н.В. Механізм формування оптимальної структури фінансового капіталу в системі забезпечення стійкого розвитку підприємства [Текст] / Н. В. Мішеніна, І. С. Мареха // Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка. — 2010. — № 1. — С. 7-14.

27. Привалова Л.В., Шило Л.А. Роль фінансових ресурсів у структурі капіталу підприємства / Л.В. Привалова, Л.А. Шило // Вісник Дніпропетровської державної фінансової академії. – 2012. – № 1(27). – С. 146–152

28. Рак Р. В. Управління позиковим капіталом вітчизняних підприємств. Формування ринкових відносин в Україні. 2014. № 9 (160). С. 154–157

29. Росс С. Основи корпоративних фінансів. Ключ до успіху комерційної організації – фінансове планування та управління / С. Росс, Р. Вестерфілд, Б. Джордан ; пер. з англ. – М. : Лабораторія базових знань, 2000. – С. 709

30. Салига С. Я., Дацій Н. В., Корецька С. О. та ін. Фінансовий аналіз. К.: Центр навчальної літератури, 2016. 210 с.

31. Семенов Г. А. та ін. Фінансове планування і управління на підприємствах: Навчальний посібник для студ. вищ. навч. закладів. К.: Центр навчальної літератури, 2007. 432 с.

32. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб’єктів господарювання : [навч. посібник] / О.О. Терещенко. – К. : КНЕУ, 2003. – С. 548.

33. Механізм управління позиковим капіталом підприємства https://economyandsociety.in.ua/journals/4_ukr/24.pdf

34. Фінанси підприємств: Підручник / Кер. авт. кол. наук. ред. А. М. Поддєрьогін. 7-ме вид., без змін. К.: КНЕУ, 2018. 552 с.

35. Проєктний аналіз : навч. посіб. / В. С. Рижиков, М. М. Яковенко, О. В. Латишева, Ю. В. Дегтярьова, А. Л. Шелокова, О. О. Коваленко. – Київ : Центр учбової літератури, 2007. – 384 с.

36. Алескерова Ю.В., Червань О.Г. Управління капіталом підприємства. Інфраструктура ринку. 2019. Вип. 33. С. 265—271. URL: http://www.marketinfr.od.ua/journals/2019/33_2019_ukr/41.pdf

37. Корпорація « Глобал Консалтинг» https://gc.ua/uk/pro-kompaniyu/

38. «Глобал Консалтинг» https://ua.linkedin.com/company/global-consulting_3

39. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. / К. В. Васьківська, О. А. Сич. – Львів : Львів. нац. ун-т ім. І. Франка, 2017. – 252 с. – Режим доступу: https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/10/%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA-%D0%A4%D0%9C-30.pdf (дата звернення: 16.12.2025)

40. Фінанси підприємств : підручник / А. М. Поддєрьогін, М. Д. Білик, Л. Д. Буряк та ін. – 4-те вид., переробл. і доповн. – Київ : КНЕУ, 2004. – 571 с. – Режим доступу: https://files.znu.edu.ua/files/TSUL/0007310.pdf (дата звернення: 16.12.2025).

41. Пан М. П., Коненко В. В. Проектний аналіз : конспект лекцій (для студентів денної та заочної форм навчання зі спеціальності 051 «Економіка»). – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. – 152 с. – Режим доступу: https://eprints.kname.edu.ua/51764/1/2017%20%D0%BF%D0%B5%D1%87.%2017 2%D0%9B%20%204_%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%81%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%9F%D0%90_2015_4.pdf (дата звернення: 16.12.2025).

42. Однорог М. А. Методика визначення ефективності інвестиційного забезпечення на сучасному етапі [Електронний ресурс] // Економіка, фінанси,

право. – 2009. – № 11. – С. 7–10. – Режим доступу: https://rep.btsau.edu.ua/bitstream/BNAU/4409/1/Metodyka%20Vyznachennja.pdf (дата звернення: 16.12.2025).

43. Фінансовий менеджмент : підручник / за ред. Л. О. Лігоненко. – Київ : КНЕУ, 2014. – 608 с. – Режим доступу: https://core.ac.uk/download/pdf/32605869.pdf (дата звернення: 16.12.2025).

44.